

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální patologie a sociologie

ŽIVOTNÍ STYL ŽEN V 21. STOLETÍ

Bakalářská práce

Autor: Vlasta Chaurová
Studijní program: B 7505 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: PhDr. Markéta Levínská, Ph. D.

Nový Bydžov

2014

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: Vlasta Chaurová

Studijní program: B7505 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název závěrečné práce: Životní styl žen 21. století

Název závěrečné práce AJ: Lifestyle of women in the 21st century

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá studiem genderových rolí a stereotypů. Práce je rozdělena na část teoretickou, která stručně charakterizuje vývoj postavení žen ve společnosti od historie až po současnost. V praktické části se práce zaměřuje na životní styl, priority a ambice současných žen. Praktická část je provedena formou polostrukturovaných rozhovorů a jejich analýzou.

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie

Vedoucí práce: PhDr. Markéta Levínská Ph.D.

Konzultant:

Oponent: prof. PhDr. Blahoslav Kraus, CSc

Datum zadání závěrečné práce: 28. 2. 2012

Datum odevzdání závěrečné práce: 14. 12. 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce PhDr. Markéty Levínské Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Novém Bydžově dne 14. 12. 2014

Poděkování

Ráda bych tímto vyjádřila své poděkování mé vedoucí práce, paní PhDr. Markétě Levínské, za její spolupráci, podporu a odborné rady při tvorbě závěrečné práce.

Anotace

CHAUROVÁ, Vlasta. *Životní styl žen v 21. Století*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta univerzity Hradec Králové, 2014, 50 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá studiem generových rolí a stereotypů. Cílem teoretické části je zmapovat společenské postavení ženy od minulosti až po dobu dnešní. Práce se také zaměří na rovnost pracovních příležitostí mužů a žen. Má za úkol též odkrýt životní styl žen, který přináší současná moderní společnost.

Cílem empirické části je zjistit, jak ženy 21. století žijí, jaké jsou jejich priority a ambice. Práce se zabývá problematikou vztahů, kariéry, mateřství a celkového názoru na současnou společnost. Praktická část je provedena formou polostrukturovaných rozhovorů a jejich analýzou.

Klíčová slova: feminismus, gender, rovné příležitosti, rodina, singles

Annotation

CHAUROVÁ, Vlasta. Lifestyle of women in the 21.st century. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2014. 50 p. Bachelor Thesis.

Bachelor thesis deals with the study of gender roles and stereotypes. The objective of the theoretical part is to map the social position of women from the past to the present time. Thesis will also focus on equal employment opportunities for men and women. Its task is to uncover the lifestyle of women, which brings contemporary modern society.

The aim of the empirical part is to see how women live in the 21st century, what are their priorities and ambitions. The work deals with relationships, career, motherhood and overall opinion on contemporary society. The practical part is conducted in the form of semi-structured interviews and their analysis.

Keywords: feminism, gender, equal opportunities, family, singles.

OBSAH

ÚVOD

TEORETICKÁ ČÁST

1. KRÁTKÉ OHLÉDNUTÍ ZA ŽENOU DO MINULOSTI.....	11
1.1. Matriarchát.....	11
1.2. Starověká společnost a ženy.....	12
1.3. Středověká společnost, vliv křesťanství.....	12
2. ZLOM - BLÝSKÁ SE NA LEPŠÍ ČASY?.....	14
2.1. Historie feminizmu.....	14
2.2. První vlna feminizmu.....	14
2.3. Druhá vlna feminizmu.....	16
2.4. Postfeminismus?.....	16
3. GENDER.....	17
4. IDENTITA.....	18
5. TŘETÍ ŽENA.....	19
6. ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ.....	20
7. ŽENA, RODINA A VZTAHY V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI.....	22
7.1. ŽENA A RODINA.....	22
7.2. FENOMÉN SINGLES.....	24
7.2.1. Definice singles.....	24
7.2.2. Typologie singles.....	26
7.2.3. Průzkum motivů singles v České republice.....	27
8. POSLÁNÍ NEBO SOBECTVÍ?.....	27
9. PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
9.1. CÍL VÝZKUMU.....	30
9.2. VÝZKUMNÝ VZOREK.....	31
9.2.1. Charakteristika dotazovaných.....	31

9.2.2. Etika výzkumu.....	33
9.3. HARMONOGRAM SBĚRU DAT, VÝZKUMNÁ METODA A JEJÍ POUŽITÍ.....	33
9.4. ANALÝZA DAT.....	34
9.4.1. Dětství a vliv rodičů.....	34
9.4.2. Motivy a důvody života singles.....	37
9.4.3. Kariéra nebo rodina.....	40
9.4.4. Mateřství - smysl života ženy.....	42
9.4.5. Co přináší dnešní společnost.....	44
9.5. VYHODNOCENÍ VÝZKUMU.....	46
ZÁVĚR.....	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	50
PŘÍLOHY.....	53

ÚVOD

„Mám takové tušení - vlastně to vím jistě -, že ona si vůbec není vědoma toho, jak můj život poznamenává už jen tím, kdo je a že dělá co je potřeba a dělá to správně. Mimo to by jí určitě přišlo divné, že vám o ní vyprávím a že jí považuju za anděla strážného.“

Robert Fulghum

Téma bakalářské práce jsem si vybrala na základě zkušeností a pozorování. Nedá se přehlédnout, že v mém okolí je stále více žen, které žijí poměrně dlouhou dobu bez partnera a bez dětí. Ženy singles potkávám v zaměstnání, jsou to známé mých kolegyně a kolegů, nebo to jsou přímo osoby z mého nejbližšího okruhu. Nejsem si jistá, zda rozmáhající se trend přináší současná doba, která umožňuje zmíněný životní styl bez povšimnutí okolí, kde rodina, děti a partner není na vrcholu žebříčku priorit. Zajímá mě, proč tyto ženy zůstávají samy a co se skrývá v pozadí jejich životního stylu. Chtěla bych se ve své práci dopátrat, jestli ženy onu situaci vnímají jako pozitivum nynější doby, nebo jestli najdeme za dnešním trendem singlovství zcela jiné příčiny. Nedá se říci, že já jsem klasickým prototypem tradiční ženy, neboť žiju také bez přítele a jsem bezdětná. Já znám své důvody, proč tomu tak je, ale chci vědět, co vede ostatní ženy k tomuto nepříliš standardnímu způsobu života.

Moje bakalářská práce je orientována na ženy. Skutečně nemám v úmyslu radit pány na druhé místo, nebo je dokonce odsunout do ústraní. Vždyť i v mé práci pojednávající o ženách hrají nemalou roli, ale primární místo zde zaujímají ženy. Důvod je prostý. Málokterý živý tvor prošel tak zásadním přerodem, jako právě žena. Já se budu zabývat ženou minulou i současnou.

První část bakalářské práce popisuje postavení žen v průběhu jednotlivých historických období. Další část práce se již zaměřuje na dobu dnešní. Přestože si ženy vydobily rovnoprávnost a rovné postavení s mužem, budu se snažit zjistit, mají-li i v reálném životě stejná práva a jsou-li stejně ohodnocené za tutéž odvedenou práci, kterou odvedl muž. Přiblížíme si, jak si žena stojí na poli pracovním a kariérním. Právě možnost volby je element, který ženě demokracie přinesla. Dnešní žena smí sama rozhodovat o svém životě, o svém mateřství, o svých vztazích. Nyní jsem vyjmenovala několik bodů, které jsou pro mě prvořadé, a na které bych chtěla najít ve své práci odpověď. Žena je již od nepaměti symbolem a nositelkou nového života. Zajímá mě, zda-li je ono slovní spojení v praktickém životě i nadále platné a jestli si jsou ženy stále vědomy výjimečnosti. Mají-li touhu jejich výjimečnost proměnit ve skutek.

V empirické části se budu zabývat jejich dnešním životním stylem, jaké mají dnešní ženy priority a ambice, proč je v současné době jejich životní situace právě taková, jaké mají představy a přání do

budoucnosti. Zajímá mě také, jsou-li přesvědčené, že hlavním posláním a smyslem života ženy, je poslání matky. Co se také po staletí neustále mění a jde kupředu, je společnost. Jsou ženy v dnešní společnosti spokojené? Měly by být. V zásadě se zde nabízí jednoznačná odpověď. Vždyť právě společnost a její vývoj přinesly veškeré pozitivní změny, které ženě zaručují současné postavení a svobodu smýšlení...

Cílem této práce je zjistit, zda-li se hodnoty současných, moderních, finančně nezávislých a samostatných žen s příchodem společenských změn a emancipace změnily, nebo jestli pro ně vztah, děti a tradiční pojetí rodiny zůstává tou jedinou možnou formou jejich života.

„Přestože jsem třicet let zkoumal ženskou psychiku, nejsem s to odpovědět na velkou, dosud nezodpovězenou otázku: Co vlastně ženy chtějí?“

Sigmund Freud

1. KRÁTKÉ OHLÉDNUTÍ ZA ŽENOU DO MINULOSTI

1.1. MATRIARCHÁT

„Matriarchátem se nazývá období pravěkých dějin, charakterizované rovnoprávným, v dalším vývoji i vládnoucím postavením ženy v hospodářství a ve společnosti, které se odráželo i v oblasti duchovní kultury - v náboženství a umění. Týmž názvem bývá označováno také společenské zřízení, tomuto období odpovídající a daný typ kultury v širokém smyslu slova“ (Kosven, 1952; s. 11)

Je to zatím jediné období v historii, kdy měla žena ve společenském životě výsadní postavení. Toto období se nazývá matriarchát - vláda ženy, respektive, vláda matky. Žena v té době získala postavení, jaké v pozdějších společnostech nemělo obdoby. Žena a hlavně matka se stala skutečnou vládkyní svého rodu. Společnost, ve které vládla žena, se samozřejmě od společnosti patriarchální velmi lišila. Tato odlišnost byla hlubšího a zásadnějšího rázu a tyto skutečnosti byly také příčinou jejího pádu.

Tak jako je v patriarchátu základním „stavebním kamenem“ rodina, tak měl i matriarchát svůj základ. Pro společenské vztahy epochy matriarchátu je příznačné skupinové manželství a rodové společenství odvozující svůj původ po ženské linii. Toto uskupení se jmenuje gent. Hlavou této skupiny byla nejstarší žena - pramatka. Když si vzala žena muže z jiného gentu, automaticky přijal jméno ženy a spadl do rodu vyvolené. Děti, které vzešly z tohoto sloučení, patřily do rodu pramatky. Pramatka tady byla skutečnou hlavou rodiny, čím bylo podmíněné mateřské právo a od čeho se také odvíjelo i právo dědické.

Žena na nejvyšším hierarchickém stupni, teda matka rodu, měla soudní a náboženskou moc. Tento stav se promítnul i do mytologie, v které existuje řada bohyní např. Deméter, Persefona a jiné. Žena byla v tomto období považována za nedotknutelnou. Vražda ženy byla považována za největší zločin a jeho odplatou byla pouze krevní msta. Odplaty za veškeré zločiny a bezpráví měli na starosti všichni muži jednotlivých rodů. Na mužích také závisela veškerá obrana a ochrana jejich rodu, ke kterému patřili (Kosven, 1952).

1.2. STAROVĚKÁ SPOLEČNOST A ŽENY

„Žena je živočich, která nemá pevnost ani stálost.“

Augustinus

Starověká společnost je již zcela založena na patriarchálním modelu. Žena se stala podřízenou ve vztahu k mužům a vykonávala především práce spojené se starostí o rodinný krb a výchovu dětí. Výdělek zajišťoval muž.

V řeckých Athénách mělo vytvoření práva otcovského za následek vyžadování manželské věrnosti, neboť uznávalo za dědice pouze dítě, které bylo prokazatelně vlastní. Zmíněné skutečnosti připoutávaly ženy k domácnosti, zdržovaly se pouze ve vyhrazených částech domu a na ulici chodili jen velmi málo. Podle Gyennesovy encyklopedie (1992; s. 370), byl řecký dům uzavřený. Všechna okna vedla na dvůr. Dům byl rozdělen na dvě části. Jedna část byla zřízena pro ženy (gynaikeion), druhá část byla určena mužům (andreion). V ženské části se pohybovaly pouze ženy, děti a pán domu. Tam byla také umístěna ložnice. Vdaná žena pečovala pouze o chod domácnosti, a co bylo za zdmi domu, jí nesmělo zajímat. Muž se svou ženou ani netrávil příliš času, ani nekomunikoval více, než bylo nutné. Počet sexuálních styků manželského páru reguloval zákonodárce. Daným opatřením bylo zajištěno narození legitimního mužského dědice. Na rozdíl od ženy se muž mohl stýkat i s konkubínami a jinochy. Cizoložství ženy se však trestalo smrtí, nebo prodejem do otroctví. Ženy se vdávaly na konci puberty, muži okolo třicítky. Sňatek domlouval otec nevěsty se ženichem, který musel respektovat připomínky svého otce.

Pád matriarchálního zřízení vzal ženě svobodu a možnost veřejného vystupování. Pokud vůbec opustila dům, musela být zahalena, aby na sebe nepoutala pozornost ostatních mužů. Vzdělávala se pouze ve svém příbytku obklopena domácí ženskou společností.

Situace ve starověkém Řecku nastolila obrovský propad společenského postavení ženy a v jejím důsledku vedla až k nepřirozené neúctě k ženě. Její role byla omezena na strážkyni domu, rodiitelku, služku a otrokyni. V době starověku měla žena nejnižší a nejhorší společenské postavení.

1.3. STŘEDOVĚKÁ SPOLEČNOST, VLIV KŘESŤANSTVÍ

Zatím co ani v minulosti nebyly muži a ženy zrovnoprávněny, tak i křesťanství, opírajíce se o texty z Bible, odsoudilo ženy za prvotní hřích, mimo jiné, i k podřízenosti mužů. Server e-stredovek.cz uvádí, že v kontextu je dlužno zmínit benediktýnského mnicha Honorio z Autun, jež v souvislosti na počátek rozvíjejícího se mariánského kultu, zdůrazňoval následky Evina prvotního hříchu, poukazoval na dlouhé ženské vlasy, které měly být symbolem sexuality a současně d'áblou pastí a měli být tudíž

před očima mužů skrývány. Dva dominikánští mniši, kteří jsou považováni za vrcholné představitele scholastiky, šli ve svém soudu ještě dál. Albert Veliký a Tomáš Akvinský nechávají ve svých dílech poměrně často zaznívat názory že, např. za člověka považují pouze muže, žena je chápána pouze jako rodička, ovšem i tato role je do jisté míry zpochybňována.

Na druhou stranu je třeba připomenout, že ne všichni teologové a filozofové chápali ženu jako méněcennou nositelku prvotního hříchu. Např. významný papež sv. Řehoř, se na ženy díval shovívavěji zejména vyzdvihnutím role panny Marie, jako Bohorodičky. V této době se rozvíjí téma o nové Evě, tedy panně Marii. To přináší, že má být na ženy nahlíženo spíše skrz jejich lepší obraz.

Výše uvedené se však značně rozcházelo s realitou postavení jednotlivých žen. Ty byly nejprve podřízeny otci, po té manželovi. Jedinou relativně samostatnou ženou mohla být vdova, jestliže disponovala určitým majetkem. Pakliže žena nebyla movitá a finančně zajištěná, její postavení se prakticky nelišilo od postavení, které se jí dostávalo ještě jako dceři.

České ženy ve středověku to také neměly jednoduché. V oblastech, jež se týkaly úřadů a politických otázek vůbec, jejich postavení v porovnání s muži bylo posuzováno přísněji při spáchání některých deliktů, cizoložnictví, nebo ztráty panenství před svatbou. V těchto případech mohl zasáhnout manžel, nebo otec, který mohl na místě takovou ženu, ovšem současně s jejím milencem zabít. Cizoložnictví mužů však bylo navzdory církevnímu učení společensky tolerovanou záležitostí.

B. Kopiczková (2008) upozorňuje, že středověké, ale zcela určitě renesanční ženy, měly svá určitá psychická specifika, která je třeba brát v úvahu. Psychické vypětí ženy ve středověku, možná ve větší míře než dnes zvyšoval rozpor, do něhož se dostávala konfrontací vnitřních pocitů s realitou okolního světa, neboť ženy musely obětovat ve větší míře než muži své osobní představy a touhy požadavkům soudobé společnosti. Možnosti jejich uskutečnění byly většinou mizivé. Existence středověké evropské ženy byla zakotvena v institucionálním rámci společnosti, jejíž normy byly dány výlučně křesťanským světovým názorem, který, na rozdíl od naší společnosti, determinoval ženu ve středověku v podstatě záporně (zvláště v právu rodinném a manželském). Důsledky nenaplnění realizace v běžném, každodenním životě, vidí B. Kopiczková (2008) v mnohdy vypjaté zbožnosti, která následně vyústila do středověké mystiky spojené s životem, který směřoval k individuálnímu bezprostřednímu vztahu mezi člověkem a Bohem. Právě ve středověké mystice se ženy prosadily - na rozdíl od filozofie - zásadním způsobem, což se shoduje i s názorem G. Bockové, podle níž některé s takových žen využívají svých znalostí teologie a mystiky, aby prostřednictvím biblického a spirituálního jazyka zpochybnily hierarchii pohlaví.

Středověká rodina se v mnohém podobá rodině antické. Trvá vedoucí postavení muže a podřízená role ženy, vysoká oddělenost mužské a ženské role, vázanost na majetek, hospodářství, dům. Rodina je nejen institucí společenskou, ale i výchovnou, je i jednotkou výrobní.

2. ZLOM - BLÝSKÁ SE NA LEPŠÍ ČASY

„Celkem vzato nám mužům ženské hnutí velice lichotí. Ženy se snaží být nám rovny. To znamenám, že představujeme jejich ideál“.

neznámý autor - muž

2.1. HISTORIE FEMINISMU

Feministické hnutí se začíná rozvíjet v přechodu od tradiční společnosti ke společnosti moderní. Tato doba je spojena s lidským poznáním a se zvýšenou životní úrovní. Přes veškerý pokrok stále zůstává nerovné postavení mužů a žen ve společnosti, které se přičítá především dělbě práce. Podle řady feministek má velký podíl na udržení postavení žen patriarchální řád, kdy se muž aktivně podílí na utváření společnosti, vládne a tuto společnost organizuje. Ženě je určena společenská role v domácnosti, nemá tak možnost rozvoje své osobnosti, jako muž.

2.2. PRVNÍ VLNA FEMINISMU

Prvními zásadními změnami v této nastolené situaci, píše Lyn Abramsová (2005), se do dějin zapsaly dvě události. Tou první je revoluce v USA v souvislosti s abolicionistickým hnutím (1775-1783) a druhou byla Francouzská revoluce (1789_1799). Jejich zásluhou došlo k prosazení demokratických principů při organizování společnosti. Oficiálně byla všem lidem přiznána občanská práva, podle kterých si jsou rovni a mají stejné možnosti. Ve skutečnosti se, ale tyto práva týkala pouze mužů. Uznání občanských práv podpořilo jejich možnost svobodné volby.

Na začátku 19. století se staly největší hybnou silou ekonomické změny. Finanční nezávislost zajišťovala společenskou prestiž, moc a nezávislost. V tomto ohledu byly ženy znevýhodněny. Nemohly získat potřebnou kvalifikaci, protože možnost vzdělání jim byla odepřena. Vznikly nové zákoníky, které přímo upravovaly podřízené postavení žen vůči mužům. Ženy nesměly vlastnit majetek, na úřadech byly zastupovány svým otcem, později manželem, jejich příkazy se musely řídit. Muži se na výchově podíleli jen nepřímo, ale ženy musely poslouchat jejich pokyny. Chlapci byli všestranně podporováni v rozvoji svých schopností, zatímco dívky byly vedeny k poslušnosti a poddajnosti. Tímto způsobem byly vlastně připravovány na svou společenskou roli - ženy v domácnosti a poslušný rodinný život.

Svou nespokojenost dávaly ženy najevo stále silněji. Cílem první vlny feminismu bylo přiznání práv i pro ženy a jejich zakotvení v legislativě. Jednalo se především o volební právo a právo na vzdělání (první dívčí gymnázium ve střední Evropě - Minerva - bylo založeno v roce 1890 zásluhou Elišky Krásnohorské). K nejvýznamnějším událostem v rámci boje za volební práva patřila petice 1 500 žen, která byla předložena britskému parlamentu v roce 1866. Požadovaly, aby bylo zavedeno plné hlasovací právo pro ženy. Petice však byla ignorována. Odezvou na netečnost úřadů byl založen Národní spolek pro hlasovací právo (*National Societi for Women's Suffrage*). Odtud pochází známý výraz sufražetky.

Francouzka Olympe de Gougesová (1748-1793) napsala Prohlášení žen a občanek (1791). Reagovala tím na Deklaraci práv člověka a občana. Podle této deklarace je za občana považován pouze muž. Mary Wollstonecraftová (1759-1797) založila v Anglii školu pro dívky, psala eseje a práce o vzdělání žen např. Několik poznámek o vzdělání dcer (1787). Jejím nejslavnějším dílem se stala Obhajoba ženských práv (1790). V díle rozebírá život žen ve společnosti mužů. Říká, že představy o ženské povaze a schopnostech, které si vytvářejí muži, si odporují. Ženám byly vždy přisuzovány vlastnosti, které byly v protikladu s vlastnostmi mužů. Např. od žen se vyžadovala ctnost, ale zároveň jim byla vytýkána nezralost charakteru, který je nutný k zachování ctnosti. Tímto způsobem byly ženy vmanipulovány do určité role, která se pro ně stala přirozenou. (Abramsová, 2005).

U nás emancipaci žen, zejména v oblasti vzdělání a zaměstnání prosazovali, Karolína Světlá, Eliška Krásnohorská, Teréza Nováková a Božena Němcová. Kulturní a ženský život se soustředil v Ženském klubu českém (1903). Jeho členkou se také později stala Františka Plamínková, která později založila ženskou národní radu. Ženská národní rada dohlížela na dodržování rovnoprávnosti v praxi, podle Ústavy Československé republiky z roku 1920. Ta stanovuje sociální, kulturní a politickou rovnost mezi muži a ženami.

Rovnoprávnost žen též podporoval první československý prezident Tomáš G. Masaryk. Byl ovlivněn myšlenkami J. S. Milla a své manželky Charlotte. K problematice ženských práv pořádal přednášky. Tehdejší politiky vinil z nevědomosti, konzervatismu, zastaralého politického myšlení. (Bahenská, Heczková, Musilová, 2011).

Do konce 19. století byly posílány do parlamentu petice, žádající o volební práva i pro ženy. Současné probíhaly převážně v USA a Velké Británii protestní pochody a demonstrace, mítinky, besedy a přednášky. V první polovině 20. století bylo volebního práva pro ženy dosaženo téměř ve všech evropských zemích (Československo 1920). V období druhé světové války se feministické hnutí na několik let odmlčelo. Jejich činnost byla zaměřena na boj proti fašismu.

2.3. DRUHÁ VLNA FEMINISMU

Zatímco se první vlna nesla v duchu reformních změn, druhá vlna souvisí s bojem o lidská práva, práva lidí černé pleti a dalších minorit. Mnohé ženy se zúčastnily tehdejších politických aktivit, ženy však často zjišťovaly, že je jejich mužští kolegové staví do podřízené pozice. Proto si začaly zakládat své vlastní nezávislé organizace, které se zabývají převážně feministickými otázkami. Začaly se objevovat v politice, zabývaly se ekologií, uplatňovaly se v různých lidsko-právních a zájmových organizacích. Stále více žen navštěvovalo vysoké školy a je zřejmé, že očekávaly i odpovídající pracovní zařazení. Už nechtěly zastávat pouze místa, které jim byly předurčeny, tedy místa, kde byla zdůrazněna jejich krása, půvab a šarm. Chtěly zastávat místa, kde mohly zúročit své vědomosti, schopnosti a dovednosti. Ženské hnutí nové doby se zabývá daleko širším spektrem problémů než ta předešlá. Požadují tak mimo jiné rovnoprávnost na poli ekonomickém, nebo právo na potrat. Jejich cílem je prosadit si větší prostor pro seberealizaci a chtějí si své cíle a jejich prostředky naplňování určovat sami.

V USA a většině západoevropských zemích skončila druhá vlna feminismu v osmdesátých letech. U nás se projevila až po roce 1989. Na rozdíl od společenské změny, které vyvolalo ženské hnutí v západní kultuře, ženy zemí východního bloku neprošly stádiem sebeuvědomování, zformulování a prosazování svých potřeb a požadavků. Komunistický režim znemožnil vznik feministického hnutí. Toto vedlo k následku neblahého postoje české společnosti vůči feministickému hnutí.

2.4. POSTFEMENISMUS?

V určitém smyslu dosáhl feminismus vrcholu na přelomu 60. - 70. let. Někteří pozorovatelé soudí, že od té doby je ženské hnutí na sestupu a stalo se módou označovat současné období za „postfeministické“. Vytvořilo se mnoho směrů feminismu. Každý směr chce dosáhnout stejného cíle, ale forma dosažení těchto cílů je nesourodá. Feministky sice sjednocuje společná touha pozvednout úlohu žen ve společnosti, ale nemohou se shodnout, jak toho docílit. Budou ženy osvobozeny přijetím zákonů, které zaručí rovná práva, nebo zakázkou sexuální diskriminaci? Vyžaduje emancipace rovné zastoupení v řadách privilegovaných, či mocensky vlivných kruhů? Lze postavení žen pozvednout cestou sociální revoluce, nebo nějaké revoluce sexuální ...? Ještě stále je mnoho otázek k zodpovězení.

Občas se objeví tvrzení, že feministických cílů bylo více méně dosaženo. Tak jako bylo na počátku 20. století vybojováno volební právo, tak i druhá vlna feminismu dosáhla v mnoha zemích uzákonění přerušování těhotenství, stejné mzdy a legislativu zakazující diskriminaci a umožňující snadnější přístup do politického a profesionálního života. Někteří pozorovatelé dokonce tvrdí, že vítězství feminismu lze zpozorovat ve vytvoření nové odrůdy mužů, kteří jsou „novými muži“, jež se smířili s ženskými prvky ve své přirozenosti, kteří jsou v rámci „symetrické rodiny“ připraveni podílet se na domácích pracích a chodu rodiny.

Bohužel lze zkonstatovat, že patriarchální řád má tuhý život, neboť je i v dnešní době stále zřetelný rozdíl v úloze mužů a žen. Feminismus je dnes samostatnou politickou ideologií a patrně bude dále přetrvávat, dokud bude ve společnosti sexuální nerovnováha. (Wrightová, 2003)

Závěrem této části bych chtěla prozatím poprvé zmínit knihu Lipovetskeho Třetí žena, kde autor velmi pěkně přibližuje a shrnuje postavení žen od historie až po současnost. „*První žena byla diabolizována a zavrhována, druhá žena byla obdivována, idealizována, usazována na trůn. Ve všech těchto případech však byla žena podřízena muži, myšlena mužem, definována ve vztahu k muži; byla pouze tím, čím muž chtěl, aby se stala*“ (Lipovetsky, 2000; s. 222)

3. GENDER

„*Ženou se člověk nenarodí, ženou se člověk stává.*“

Simone de Beauvoir

„*Gender Studies se snaží narušovat kulturně, historicky, či společensky zaběhlé stereotypy spojované s tradičními rolami žen a mužů. V zásadě se zaměřuje hlavně na široké otevírání nových možností a budování respektu k různorodým pohledům na život.*“

Alexandra Jachanová Doležalová -

Manažerka a výzkumnice pro Agenturu EU pro základní práva

Gender historie je jedním z nejmladších oborů historické vědy. I když tento obor nemá dlouholetou tradici, jeho vývoj prošel řádným procesem a definitivně se etabloval počátkem osmdesátých let 20. století. Abychom správně pochopili, podstatu pojmu, je potřeba si vymezit význam tohoto slova. Socioweb odkazuje pojem slova gender k rozdílům mezi mužem a ženou. Tyto rozdíly mnozí z nás vnímají jako cosi normálního, přirozeného, tudíž neměnného. Jestliže to ale pojmem z genderového hlediska, rozdíly mezi mužem a ženou nejsou zcela předurčeny biologicky, geneticky, ani nikterak jinak, nýbrž vznikají a jsou podmíněny kulturně, historicky a sociálně a jsou formovány zejména naší sociální zkušeností. Jedná se o sociálně-psychologický konstrukt, který zahrnuje škálu od individuálních přesvědčení a jednání, po vliv společnosti a společenských a kulturních hodnot. Gender tedy v sobě spojuje osobní a fyzické atributy, které společnost připisuje mužům a ženám a způsoby a normy chování (role), které jsou v dané kultuře považovány za femininní, či maskulinní. Podle Butlerové se sociální účinek pohlaví na gender tvoří jako „sociální časovost“, prostřednictvím opakování určitých tělesných úkonů, gest a pohybů. Člověk se nechová určitým způsobem kvůli svému pohlavní nebo gen-

derové identity, ale oné identity dosahuje prostřednictvím vzorců chování, které jsou podporovány normami pro pohlaví. Proces opakování představuje současně opakované přehrávání a opakované zažívání souborů významů, které jsou společensky zavedené. (Butlerová, 2003). Proces genderové identifikace, jež je spojován s identifikací pohlaví, začíná již od narození, kdy se od svého okolí a své kultury učíme své životní role. „*Genderové role a genderovou identitu si dítě neosvojuje mechanicky, ale tím, že se s ním různými způsoby identifikuje. V zásadě se dítě chce rodiči podobat a to je motivuje, aby se chovalo stejně, jako on ... Tím iniciuje určité mechanismy chování, zprvu nevědomě a později vědomě. Jak ‚imitace‘, tak ‚identifikace‘ označují tendenci jedince reprodukovat aktivity, postoje a emocionální reakce, které vykazují skutečný, nebo symbolický model*“ (Oakleyová, 2000; s. 135).

4. IDENTITA

Pojem identita pochází z latinského *identitas* od *idem* = týž. Identita tak v doslovném překladu znamená totožnost

Identita ve smyslu totožnosti - je první (a zřejmě také původní) způsob interpretace, jenž ve smyslu identity, směřuje k poznání sebe jako objektu. Definiční pojem identity zformuloval již G. W. Leibniz jako *principium identitatis indiscernibilium*: „objekty a a b jsou identické právě tehdy, když všechny vlastnosti objektu a jsou vlastnostmi objektu b a naopak tj. definiční ekvivalence. Úplná shoda dvou objektů ve všech jejich vlastnostech je možná jen tehdy, jde-li o tentýž objekt“. Filosofický slovník (1995). Z výše uvedeného logicky vyplývá, že nutnou podmínkou pro to, abychom mohli mluvit o totožnosti někoho, případně něčeho, je odhalení (pokud možno) co největšího počtu trvalých vlastností, dispozic a dalších charakteristik, jež jsou příznačné právě pro daný subjekt nebo objekt. Teprve tehdy, máme-li k dispozici tyto diferenciativní charakteristiky, můžeme spolehlivě hovořit o totožnosti.

Identita ve smyslu být sebou samým - tento výklad pojmu identita směřuje k poznání sebe jako jedinečného subjektu, přičemž je zde skrytá tendence k vlastnímu sebeuskutečnění, jejíž součástí je hledání své skutečné identity, tzn. snaha porozumět tomu kdo (kým) skutečně jsme. Hledání své (vlastní) identity v sobě zahrnuje nejprve odmítnutí onoho typu individuality, který nám byl během několika staletí, nebo od narození vnucen. Individuální identita ve smyslu vyjádřitelném výrazem „být sebou samým“, je tím, co spojuje naše zaměření na budoucnost s prožívanou přítomností (která se z hlediska tohoto budoucího zaměření odhaluje ve svém charakteru situace), a prožitou minulostí, (která právě vztahu k této situaci je sto odhalovat své nerealizované možnosti). Projevem takto prožívané vzájemné vazby všech tří časových dimenzí je právě i schopnost o své minulosti vyprávět. Vyprávění není ovšem jen výrazem osobní identity, ale ještě před tím, než se individuum vydělilo ze společenského

celku, je sama identita tohoto celku bezprostředně spjata s určitými vyprávěnými příběhy. (Blecha,1995).

5. TŘETÍ ŽENA

Tuto část lze pojmut jako odrazový můstek k tomu, abychom se dostali do doby dnešní, do přítomnosti a dnešní ženě. Opět se vrátím k výše citovanému Lipovetskemu, abychom si jeho očima přiblížili ženu třetí, tedy ženu nového tisíciletí.

„Třetí“ žena je obecně sebevědomější a klade na muže mnohem větší nároky. V této souvislosti je nepřehlédnutelná role médií, především tzv. ženských časopisů, jež ženám poskytly zázemí a nabídly jim inspirativní a realizační prostor - zdůrazňovaná péče o sebe samu, nabídnuté možnosti spotřeby určené přímo pro ženy, i tyto skutečnosti dokazují ženskou emancipaci. Na druhou stranu, kult zidealizovanosti, uměle vyrobené krásy vytváří na ženy nesmírný tlak a je zdrojem frustrací. Jenže krása už není něčím daným od přírody, ale možností, jež je k dispozici každé ženě. Záleží tedy na ní samotné, jak se s tím vyrovná.

Právě možnost volby je tím základním, co demokratická modernita ženě přinesla - promítá se i do dilematu mezi soukromým a veřejným životem. Ženy už mají možnost zvolit si mezi profesí a rodinou. Přesto k výraznému a četnému prosazení se žen na čelní místa veřejného života nedochází hned z několika důvodů. Ženám především zůstává silná vazba na rodinu, jako na identifikační oblast, jež je pro ně důležitější než „mužský“ svět politiky a obchodu. *„Úsilí o moc ženám není neznámé, avšak nemá pro ně většího smyslu, neboť je spojováno s jednorozměrným životem vládce bez emočních svazků. Důvodem proč ženy dokazují menší fascinaci vykonáváním moci, není to, že společenský úspěch se u žen těší menší společenské prestiži než u mužů, ale také to, že jejich způsob začlenění do společnosti - založený na expresivním pólu osobnosti - je vede k tomu, že niterné zapojení do projektů nadvlády a moci považují za marnivé a prázdné.“* (Lipovetsky,2000; s. 279)

Touto charakteristikou se přenášíme k dalšímu problému dnešní doby a tou je rovnost příležitostí žen a mužů. Ač se to v dnešní době zdá být skoro nemožné, ale o naprosté rovnosti žen a mužů nemůže být řeč. Tímto tématem se budu zabývat v následující kapitole.

6. ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ

„Všechno, co ženy dělají, musejí dělat dvakrát tak dobře jako muži, aby byly považovány za polovic tak dobré. Díky bohu to není těžké.“

Charlotte Whittonová

Stejná kvalifikace, stejné vzdělání, stejný věk. Při rozhodování zaměstnavatele o tom, jaký plat vám nabídne, hraje roli hlavně to, zda jste žena, nebo muž. Výsledkem je zjištění, že aby ženy dosáhly stejného finančního ohodnocení, jaký muži dostanou za odpracovaný rok, musí české ženy pracovat rok a tři a půl měsíce ... plyne z rozhovoru Pavly Špondrové - ředitelky sekretariátu Rady vlády ČR pro rovné příležitosti žen a mužů. (www.penize.cz, 2011)

Internetový server smrov.cz (2001) nabízí analýzu údajů, které se zabývají uplatněním a znevýhodněním žen na trhu práce. Podle údajů z roku 2005 - ČSÚ tvoří ženy na českém trhu práce podíl 43,2 %. Participace žen na finančním zajištění chodu domácnosti je vesměs nejen nutností, ale je i potřebou seberealizace ženy na trhu práce a pocitem nebo i nutností být aspoň částečně nezávislá na příjmech partnera. Ještě stále přežívají poměrně hluboce zakořeněné stereotypy, které však tuto úlohu ženám stěžují. Odpovědnost ženy za rodinu je vnímána jako překážka plného nasazení ženy v pracovní oblasti. Žena na českém trhu práce, a zvláště žena s rodinou, je považována za velmi nejistou a neperspektivní pracovní sílu.

Ženy se na trhu práce potkávají s problémy, s kterými se muž díky své identitě nesetká.

ŽENY A DISKRIMINACE

„Počátky diskriminace lze pozorovat již v zadávání inzerátů s nabídkou zaměstnání. Některá pracovní místa jsou prisuzována mužům, jiná ženám. Jejich formulace plně či skrytě odmítá ženy mladé nebo starší, ženy s dětmi či ženy ucházející se o vyšší a finančně lépe ohodnocená místa. Např. Hledáme ředitele ... vedoucího propagace, sekretariátu ... či pro naši mladou dynamicky se rozrůstající firmu přijmeme mladé ženy do 30 let věku ... ženy s odrostlými dětmi ... bezdětné ženy. Nepřímou diskriminací ukrývají inzeráty typu: požadujeme absolutní časovou flexibilitu a maximální výkon (zde je patřeno, že jde o místo pro muže nebo ženu s odrostlými dětmi) nebo nabízíme práci v mladém dynamickém kolektivu (tato nabídka signalizuje, že zaměstnavatel hledá mladé uchazeče, nejlépe do 30 let).“ (Bělohávek a kol., 2006; s. 8)

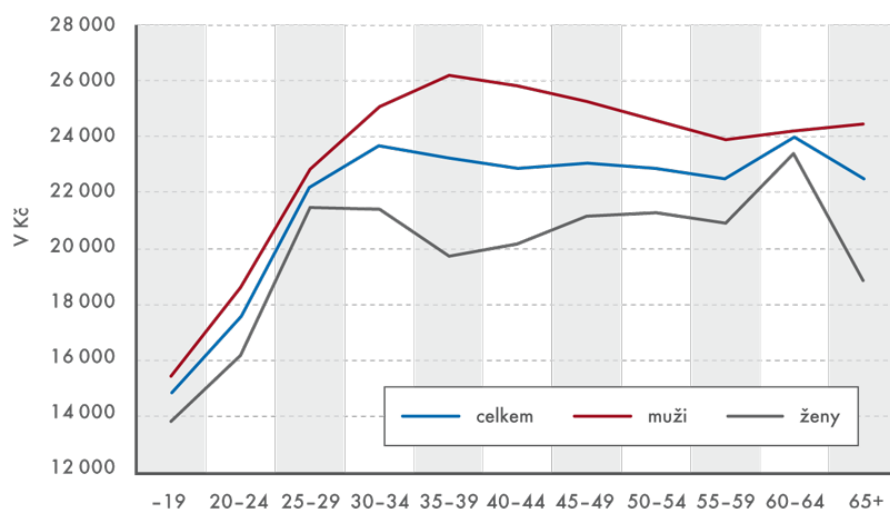
Péče o dítě je rovněž jednou z příčin neúspěchu při výběrových řízeních. Z důvodů péče o dítě nemohou ženy nabídnout zaměstnavateli časovou nezávislost, která je v poslední době hojně požadována. Všeobecné očekávání zaměstnavatelů je, že žena po mateřské dovolené bude mít více absence a bude potřebovat více volna z důvodu nemoci dítěte. Potřeby klouzavé pracovní doby, nebo poloviční úvazky z důvodu vyzvednutí potomka z mateřské školky také nejsou zaměstnavateli příliš akceptovány. Zároveň je předpokládána ztráta profesních znalostí a zkušeností v požadovaném oboru a také to, že nebudou chtít přistoupit na práci přes čas, nebo směnný provoz. (Kotíková, 2003)

Problém diskriminace pracovního zařazení řeší ženy tím, že slevují ze svých požadavků na pracovní pozici a jsou ochotni pracovat za mnohem nižší mzdu, než pracují muži. Mzdové rozdíly mezi muži a ženami se pohybují v rozmezí 30 - 50 %, a to i na stejných pozicích podle klasifikace zaměstnání. Z těchto údajů je patrné, že na českém trhu práce dochází k diskriminačním praktikám. Nejmenší rozdíly byly zjištěny u středoškolaček s maturitou - 76 %, největší u vysokoškolaček a středoškolaček bez maturity 71 %. Do třiceti let věku se jeví platové rozdíly mezi mužem a ženou nejnižší, ale již po třicítce dosahují ženy pouze 69 % výše platu muže. Po čtyřicítce nastane přiblížení na 76 %, ale největší propad je patrný u žen nad šedesát (MPSV-ČSÚ, 2003).

A jak si vedou ženy ve vedoucích funkcích...? Ženám je přisuzována malá sebedůvěra a malé zkušenosti v oblasti řízení a rozhodování. Nerovnost vzrůstá s růstem rozhodovacího vlivu na vertikální úrovni - v nejvyšších patrech jsou ženy diskriminovány nejvíce. Pokud jde o budování „kariéry“, náleží nejvyšší posty opět mužům (MPSV-ČSÚ, 2003). Není oblast, kde by ženy v řídicích funkcích převažovaly nad muži. Nejvíce žen zaujímá rozhodovací pozici mezi soudci ústavního soudu, kde tvoří 26 % a v kolegiu NKÚ je jich téměř čtvrtina. Nejmenší vliv mají ženy mezi policisty, krajskými zastupiteli a managementu (8%). Již tradičně mají ženy nad muži převahu mezi učiteli základních škol, kde působí na prvním stupni dokonce 91 % vyučujících. Ředitelská místa na středních školách však ze dvou třetin náleží opět mužům, což jen deklaruje nízké zastoupení žen v řídicích funkcích. Nejvíce žen najdeme mezi nižšími administrativními pracovníky a úředníky - 77 %, v provozu služeb a obchodu - 66 %, mezi pomocnými, či nekvalifikovanými silami - 62 %. Do tzv. „ženských zaměstnání“ spadá i práce ve zdravotnictví a práce v sociální sféře.

Poslední průzkumy přinesl server [www. statistikaamy.cz](http://www.statistikaamy.cz), kde zjistili, že běžná výplata žen je nižší o 15,5%. Důvodem nerovnosti mezi platy žen a mužů je méně odpracovaných hodin a hůře odměňovaná práce. Jen velmi málo žen se vyskytuje na nejlépe placených čelních pozicích, a pokud ano, jsou jejich platy nižší než mzdy top manažerů-mužů.

Graf č. 1 Mediánové mzdy podle pohlaví a věku (v letech) v roce 2013

Zdroj: ČSÚ

7. ŽENA, RODINA A VZTAHY V DNEŠNÍ SPOLEČNOSTI

7.1. ŽENA A RODINA

„Láska v manželství a rodičovství je teprve láskou v její celistvosti.“

Karel Čapek

„Ideální manželství má dva předpoklady, muž musí být hluchý a žena slepá.“

Sókratés

Dnešní emancipovaná doba dává ženě v mnohém na výběr. Jak již velmi výstižně napsal Lipovetsky (2000), možnost volby je tím základním, co současná demokratická společnost ženě přináší. V současné době záleží pouze na ženě, zda-li se nejprve rozhodne budovat svou pozici na poli pracovním a kariéřním, nebo jestli upřednostní před kariérou rodinu v nejproduktivnějším věku, kterým je podle odborníků 25. rok života. Podle studií Iva Možného (2008), jenž se problematice společnosti a rodiny věnuje a na toto téma vydal několik publikací, se věk rodiček prvorozených dětí snížil na osmadvacátý rok. Možný (2008) píše, že i k tomuto trendu přispěl v české republice pád železné opony, kdy se otevřely brány možnostem, jak na poli podnikání, studií, cestování aj., které nám byly čtyřicet let zapovězeny. Ovšem zásadním prvkem, kdy si žena mohla sama „načasovat“ rodičovství, byla již v letech osmdesátých první antikoncepce.

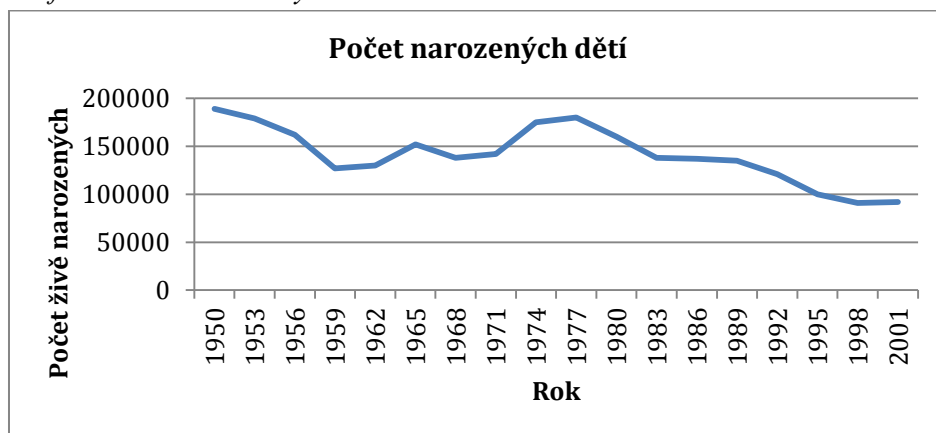
Toto nové demokratické zřízení zasáhlo společnost a rodinu jevy, které nepřinesly pouhá pozitiva, a o některých nově osvojených trendech by se dalo dlouze polemizovat, jak v rovině odborné, tak i laické.

Jestliže se ohlédneme do nedaleké minulosti, tak již v osmdesátých letech bylo běžné tzv. „manželství na zkoušku“. Zmiňované soužití však již po jednom roce, díky hluboce zakořeněné tradici a potřebě legitimizace dítěte, vedlo k uzavření sňatku. „*Více než devět z deseti dětí se rodilo v manželství, celá polovina prvních dětí se však rodila do osmi měsíců po sňatku, byla tedy počata za svobodna.*“ (Možný, 2008; s. 263). V dnešní době je nesezdané manželství společností všeobecně přijímáno a potřeba sňatku z jakýchkoliv, s tímto aktem souvisejících důvodů, pozbývá důležitosti. Např. osm z deseti lidí do věku 30 let je přesvědčeno, že nesezdané soužití je v pořádku, i když pár neplánuje do budoucna sňatek.

Za posledních padesát let se rozvodovost zvýšila na čtyřnásobek. Podle statistik se v dnešní době rozvádí každé druhé manželství. (Možný, 2002)

V roce 1990 se v České republice narodilo něco přes 130 tisíc dětí, v roce 2000 to bylo jen 90 tisíc dětí, tedy skoro o třetinu méně. Ve srovnání s rokem 1975, kdy se narodilo 192 tisíc dětí, se v posledních letech v České republice rodí dětí sotva polovina.

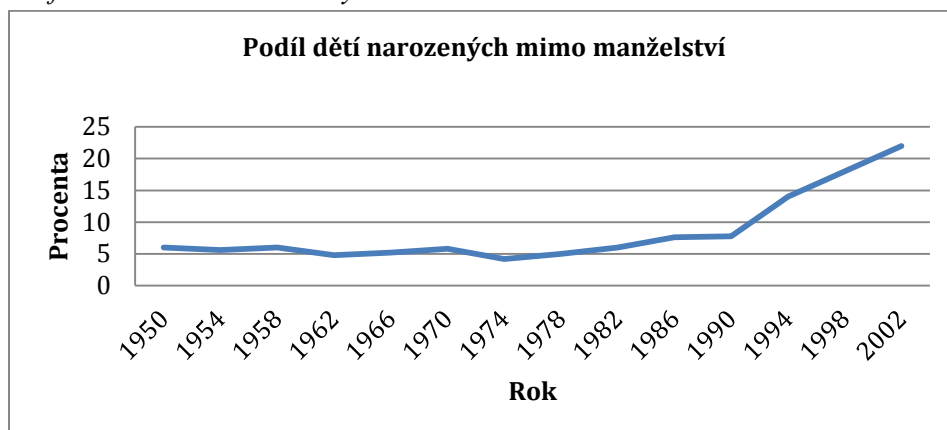
Graf č. 2: Počet narozených dětí

Zdroj: Možný 2008

Mezi lety 1989 a 2000 se v České republice podíl dětí narozených mimo manželství zvýšil o 270 procent. Ve srovnání s rokem 1975 pak tento podíl narostl skoro pětkrát.

Graf č. 3: Podíl dětí narozených mimo manželství

Zdroj: Možný 2008

Možný také v neposlední řadě poukazuje na fakt, že dnešní doba přinesla ženě i nezávislost ekonomickou. Proto není ojedinělé, že se ženy rozhodnou pro roli matky-samoživitelky. „Přibývají ženy, které zůstávají svobodné i po pětadvacátém roce svého věku, které začínají stále častěji uvažovat o tom, že dítě je přece možné mít i za svobodna; nebudou na tom nakonec o mnoho hůře, než kdyby se za každou cenu provdaly a po narození dítěte se stejně rozvedly.“ (Možný, 1990; s. 167)

7.2. FENOMÉM SINGLES

„Pro mnohé z nás je svoboda lepším manželem než láska.“

Louisa May Alcottová

Dalším fenoménem, který se v dnešní éře objevuje čím dál tím častěji, je životní styl singles. Je dalším jevem, který přinesla dnešní demokratická doba.

7.2.1. DEFINICE SINGLES

Pojem single pochází z angličtiny, český ekvivalent zatím neexistuje, ale dle Hartla (2010) lze pojem definovat jako jednotlivý, svobodný, nesezdaný. V české literatuře se používá i termín solitér. Jedná se o muže nebo ženu žijící ze svobodného rozhodnutí osaměle. Tato osoba může mít pravidelné sexuální kontakty. To však není pravidlem. Jisté je, že nemá stálého partnera nebo partnerku, protože klade velký důraz na svobodu. Lze také říct, že tento jedinec nechce přejímat zodpovědnost za vztah a za svého partnera či partnerku. Neznamena to však, že by všichni lidé zahrnovaní do skupiny singles

odpovídali této definici. Co single to osobnost, proto nelze říci, že každý single je stejný a jeho stav je žádoucí. Naopak jeho stav žádoucí může a nemusí být nebo se v současné situaci nachází kvůli okolnostem.

Určité společné znaky však singles mají. Dle Radimské a Tomáška (2003) tuto skupinu lidí tvoří osoby ve věku mezi 25 až 40 lety. Ty se víceméně rozhodly, že budou žít raději samy než s někým za jakoukoli cenu. Můžeme však také zpozorovat další společné znaky. MuDr. Zbyněk Mlčoch (2003,[online]) například uvádí, že singles žijí spíše ve městech, měli nebo mají s rodiči a sourozenci dobrý až úzký vztah, soustředí se hlavně na sebe a svou kariéru, mají vysoké nároky na partnera, svůj volný čas tráví hlavně s přáteli a jsou ekonomicky nezávislé. Muži pak bývají často workoholici a ženy se stávají kariéristkami. Touží po rodině, ale ne za takovou cenu, že by museli živit a vychovávat dítě sami. Jenomže několik hlavních otázek zůstává stále nezodpovězených: Jak dlouho musí být tato osoba bez partnera nebo dlouhodobějšího vztahu, aby se stala jedním / jednou ze singles? Patří do této kategorie také osoby, které jsou rozvedené nebo ovdovělé? A lze nazývat osamělou osobu single i tehdy, pokud má dítě? Autoři řešící problematiku singles nechávají tyto dotazy stále bez odpovědi, protože se spíše zaměřují na osoby budující kariéru a potlačující myšlenky na budoucí rodinný život.

Nutno zmínit, že do 90. let 20. století se termín singles v České republice nepoužíval. Pro svobodné muže se používalo označení „starý mládenec“, pro ženy pak hanlivější „stará panna“. Nyní je jednotné označení single – ať už pro muže či ženu.

7.2.2. HISTORIE A SOUČASNOST SINGLES

Dle Tomáška (2003) pojem singles do České republiky přišel ze západních zemí Evropy a tam ze států USA, kde v 70. a 80. letech 20. století vznikla nová forma rodiny – kohabitující. To znamená, že partneři spolu žijí, ale jejich vztah nebyl nebo není stvrzen sňatkem.

Kohabitanice byla také pokládána za jednu z forem singles. Tento vztah se pak stal ještě otevřenějším. Dle mého názoru se však s pojmem singles i v západním světě můžeme setkat již dříve – např. v 60. letech 20. století, v éře hippies, která podporovala volné nebo otevřené partnerské vztahy.

V České republice se tento pojem objevil teprve nedávno – s označením single se v české literatuře setkáváme teprve po roce 1989, i když s tímto jevem jsme se mohli setkat již dlouho předtím.

Například Radimská (2003) uvádí, že v roce 1961 žilo na území České republiky (nikoliv Československa) svobodných 5,6% osob ve věku do 29let, kdežto v roce 2001 to bylo 15,7%. Dle názoru Tomáška v rozhovoru pro Benešovskou (2000, [online]) by k tomuto nárůstu nemuselo dojít, kdyby v

roce 1989 neproběhla revoluce a Češi nezačali přejímat zvyklosti západních zemí Evropy. Navíc tento nárůst ovlivnil i fakt, že před rokem 1989 podporoval stát rodinu – různými výhodnými půjčkami, dostupností volných bytů apod., kdežto nyní se podporují jednotlivci. To dokládá i Možný (2006) – podle něj roste počet jednočlenných domácností. V roce 1961 to bylo 16%, kdežto v roce 2001 30%.

Není to však dáno tím, že by přibylo více starých lidí žijících v osamění, ale naopak počet singles stoupl sedmkrát. Větší část singles tvoří muži (rozvedení, svobodní) – 31% osaměle bydlících je mladších 35let, kdežto žen pouze 16%. (Možný, 2006)

Další faktor nárůstu singlovství byl zapříčiněn snazším cestováním a nárůstem vysokoškolsky vzdělaných lidí. Vysokoškolsky vzdělané ženy tvoří největší procento singles - žen. Po vysoké škole chtějí cestovat, protože později by to nebylo možné kvůli dětem. Po návratu a nabytých zkušenostech však mají příliš vysoké nároky, a pokud muž nesplňuje všechny požadavky, není to „ten pravý“. Zjistily, že se mohou seberealizovat jinak než tím, že budou mít děti a rodinu. (Možný, 2006)

7.2.3. TYPOLOGIE SINGLES

Typologii pro životní styl singles bylo zformováno několik. Základní typologii definoval Petr Steyn, který rozlišuje na stav dobrovolný, či nedobrovolný a dočasný a trvalý. Velmi podobná je i typologie sociologa Arthura Shostaka. I Shostak rozlišuje podle míry trvalosti a dobrovolnosti.

My si přiblížíme typologii brněnského sociologa Marcela Tomáška, který se problematice rozsáhle věnuje.

TOMÁŠKOVA ALTERNATIVNÍ FORMA VZTAHŮ

Tomášek oslovil 38 jednotlivců od 23 do 32 let. Tito dotazovaní byli finančně nezávislí a samostatně žijící. Na základě tohoto výzkumu pak zformuloval tyto kategorie alternativní formy.

- 1) Ženatí/vdané milenci a milenky - tato skupina byla až překvapivě široká. Zahrnovala jak vztahy dlouhodobé, tak příležitostné.
- 2) Víkendové manželství - trvalý vztah, ale pár trvale nebydlí v jedné domácnosti.
- 3) Vztahy na dálku, „nárazovky“ - i když tyto dva pojmy nemají mnoho společného, přesto je dotazovaní zaměňovali, proto je Tomášek zahrnul do jednoho bodu.

4) Otevřené vztahy - otevřená forma vztahu, jinak také polyamorie, jsou podle Newitze a Hawitawor-na vztahy, které navázaly na sexuální rozvolněnost z 60. - 70. let v USA.

5) Přítel, přítelkyně do nepohody - tato forma je většinou rázu tzv. „sexuální výpomoci“. Může být i trvalá, ale charakter pevného svazku nemá.

6) Hra na dokazování si - jednotlivci se tímto způsobem dokazovali, že: „ Jestli budu chtít někoho sbalit, tak ho sbalím.“ (Tomášek, 2006; s. 96-99)

7.2.4. PRŮZKUM MOTIVŮ SINGLES V ČESKÉ REPUBLICE

Co se motivů života singles v České republice týče, Barbora Pospíchalová v roce 2010 provedla výzkum na základě oslovených 216 respondentů.

Většina dotazovaných 65,93% uvedla, že ještě nenarazili na toho pravého. 15,56% se zařadilo do kolonky „jiné důvody“. Stejné procento, tedy 15,56 % uvedlo, že chtějí nejprve budovat kariéru, nebo cestovat. Totéž procento patří také k jedincům, kterým samota vyhovuje. 14,81% uvedlo, že ten, koho by chtěli je již zadaný a 13,33% uvedlo, že nechťejí žádný vztah. S posledním dotazem, tedy že jsou po rozchodu, se ztotožnilo 12,59%. (Pospíchalová, 2010,[online])

DŮVODY ŽIVOTA SINGLES V ČR

Zatím nepotkali toho pravého	65,93%
Jiný důvod	15,56%
Nejprve chci kariéru, cestovat	15,56%
Jsem rád sám, sama	15,56%
Člověk, o kterého mám zájem, je zadaný	14,81%
Nechci vážný vztah	13,33%
Jsem po těžkém rozchodu	12,59%

Tabulka č. 1 Pospíchalová, 2010 (vlastní zpracování tabulky)

8. POSLÁNÍ NEBO SOBECTVÍ?

„Netvrdím, že by se mělo bránit matkám v lásce k dětem. Říkám jen, že je lepší, když matky milují ještě někoho jiného.“

Romain Gary

Již v sedmé kapitole jsme si přiblížili klesající trend porodnosti žen. Podle odborníků není dnešní situace nikterak kritická, ale je potřeba zaznamenat měnící se situaci, která se týká této oblasti. Jak již bylo několikrát řečeno, dnešní doba přinesla mnohé změny a mezi ně patří i svobodná volba početí dítěte. V minulých dobách bylo výhradní poslání a dalo by se říci i povinnost ženy rodit děti a tím zachovat trvání rodu. Dnešní doba dává v tomto ohledu ženě tak říkajíc „volnou ruku“ a konečné rozhodnutí záleží především na ní, zda-li naplní své poslání, coby matky. Důvodů pro NE může být nespočet. Může to být např. tak, že biologické hodiny nikdy nezačaly tikat, nebo se doposud neobjevit ten správný partner, s kterým by žena chtěla dítě počít, nebo je pro některé páry ekonomická situace tak vypjatá, že přivést dítě do prostředí bez pevného a finančně zajištěného zázemí, se zdá nezodpovědné. Příčin může být mnoho, záleží na tom, zda se člověk rozhodne sám, nebo je to jen hříčka osudu. Názory odborníků i laické veřejnosti na toto počínání jednotlivců různí.

Psycholožka Marta Boučková (idnes.cz) vidí situaci tak, že mít děti je nepřenositelná zkušenost, ale Boučková zároveň zdůrazňuje, že ti co je mají, nejsou kompetentní soudit někoho, kdo se rozhodl jinak. Slovenská psycholožka Katarína Lomská Filasová je přesvědčená, že mít děti je biologická záležitost a touha po nich je stejně přirozená, jako že máme potřebu jíst a spát. Lomská Filasová dále připouští, že jsou ženy, které tuto touhu nepocítují, ale toto přisuzuje důsledkům, co všechno si je schopen člověk namluvit. Jako příklad uvádí, že mnozí se jsou schopni přesvědčit, že vztahy nepotřebují a partner jim vlastně vůbec neschází.

Přibývá žen, které jsou spokojené pouze s jedním dítětem a jiné neplánují, jiné chtějí dítě později nebo vůbec. Otázka tedy zní: proč tomu tak je? Jsou snad ženy v dnešní době pohodlnější, nebo začaly na přední místo stavět své ego? Touto otázkou se na internetovém serveru idnes.cz zabýval psycholog Petr Šmolka. Šmolka rozhodně popírá, že by v tomto rozhodnutí bylo něco negativního, nebo sobeckého. Naopak, v tomto postoji konkrétních žen vidí zralé uvážení. Vidí to tak, že tyto ženy neměly v dětství pevné a láskyplné zázemí a nechtějí a nejsou ochotny opakovat chyby svých matek. Vědí, že neumí být jiné, tak raději volí cestu bezdětnosti, protože celistvost a funkčnost rodiny má nesporné dopady na následující vývoj dítěte.

Jak je vidět, názory na bezdětnost nejsou skutečně jednotné. Velmi zajímavé poznatky, studie a průzkumy nashromáždila ve své publikaci Hana Hašková, která se touto tematikou rovněž intenzivně zabývá.

Z mnohých průzkumů mě zaujal především ten, který se zabýval otázkou, zda-li si dotazovaní myslí, že žena musí mít dítě, aby bylo její poslání ženy naplněno. Průzkum dotazovaných se týká let 1991 a 1999. Je velmi zajímavá proměna názoru dotazovaných, která nastala během několika málo let. Jak můžeme v následující tabulce vyzorovat, v roce 1999 se procento netolerance k dané problematice snížilo v průměru o 20%.

Tabulka č. 2.: Míra souhlasu s výrokem: Žena musí mít dítě, aby se naplnilo její poslání v české populaci mezi lety 1991-1999 (údaje jsou uvedeny v procentech). Otázka zněla: „*Myslíte si, že žena musí mít děti, aby se naplnilo její poslání, nebo to není nutné.*“

Věk respondenta/respondentky/ rok výzkumu	1991	1999
18-25	53	33
26-33	65	31
34-41	66	38
42-49	67	45

Zdroj: EVS 1991 a EVS 1999 podle L. Rabušice 2001 (in: Hašková, 2009; s. 113)

Jak již bylo výše uvedeno, důvodů k bezdětnosti může být mnoho. Hana Hašková ve své knize čerpá ze zdroje Naše společnost (2004), kde byla dotazována skupina oslovených, která měla zvážit přijatelnost důvodů pro celoživotní bezdětnost (in: Hašková, 2009).

Věkové rozmezí dotazované skupiny lidí není striktně ohraničeno. Dotazovaní se dělí se do tří skupin

1. sk. má věkový rozsah méně nebo rovno 35 let
2. sk. má věkový rozsah méně nebo rovno 40 let
3. sk. obsahuje věkově dotazované s více než 40ti lety

Tabulka 3.: Přijatelnost důvodů pro celoživotní bezdětnost pro českou populaci (údaje jsou uvedeny v procentech). Otázka zněla: „*Někteří lidé se z různých důvodů rozhodnout nemít ve svém životě děti. Nakolik Vám osobně připadají následující důvody k tomuto rozhodnutí přijatelné či nikoliv?*“

Důvody/věk	≤ 35 let	≤ 40 let	>40 let
Obava o zdraví dítěte	82	83	80
Obava o vlastní zdraví	73	74	70
Neschopnost finanč. zabezpečení rodiny	73	72	60
Náboženské přesvědčení	51	51	51
Upřednostnění péče o jiného čl. rodiny	38	36	35
Obava z budoucího vývoje společnosti	37	36	34
Nedůvěra ve vlastní rodič. schopnosti	37	35	28
Upřednostnění práce před rodinou	34	31	20
Obava ze ztráty vlastní nezávislosti	27	25	15
Upřednostnění zálib neslučitelných s péčí o dítě	24	22	13

Zdroj: Naše společnost 2004/4. N = 1040. Z toho maximálně 1% neodpovědělo na jednotlivé výroky.

Poznámka: V tabulce jsou zvýrazněny ty důvody, které významně rozlišovali mezi respondenty a respondentkami nejstarší skupiny a dvou mladších věkových skupin (in: Hašková, 2009; s. 117)

V tabulce lze porovnat, jak rozdílné názory má generace mladších oslovených, tedy skupina 1. od skupiny 3., kteří jsou věkově vyzrálejší, zkušenější, a proto zauímají jiný postoj k dané problematice. V tabulce jsou zvýrazněné nejvýraznější rozdíly v odpovědích.

- Zatímco 73% v 1. skupině nedůvěřuje ve své schopnosti finančně zajistit rodinu, 3. skupina si nedůvěřuje v 60%.
- 1. skupina nedůvěřuje svým rodičovským schopnostem ve 37%, 3. skupina pouze ve 28%
- 1. skupina upřednostňuje práci ve 34%, 3. skupina by dala přednost práci pouze ve 20%
- O ztrátu vlastní nezávislosti se v 1. skupině obává 27% dotazovaných, ve 3. skupině jen 15%
- V 1. skupině upřednostňuje zálibu neslučitelnou s dítětem 24%, za to ve 3. skupině pouze 13%

„Ačkoliv tolerance (volby) bezdětnosti v české společnosti narůstá a mladí lidé jsou celkově méně nakloněni pojetí rodičovství jako nezbytné součásti života mužů a žen, volba celoživotní bezdětnosti zůstává pro většinu mladé české populace nepřijatelná, pokud se nejedná o důvody zdravotní, církevního celibátu nebo důvody ekonomické. Mladí lidé jsou však více otevření i akceptaci bezdětnosti z důvodu upřednostnění práce, zálib a nezávislosti před rodičovstvím, a případně i odmítnutí rodičovství z důvodu nedůvěry ve vlastní rodičovské schopnosti. Přijatelnost ekonomických důvodů a upřednostnění práce je však tím, co rozlišuje mezi lidmi podle věku s ohledem na míru jejich akceptace volby bezdětnosti nejvíce.“ (Hašková, 2009; s. 117)

9. PRAKTICKÁ ČÁST

9.1. CÍL VÝZKUMU

K prozkoumání dané tematiky mě vedlo mnoho důvodů. Jako nejvíce zarážející mně připadá fakt, že v mém okolí se v posledních několika letech pohybuje mnoho nezadaných lidí, kteří jsou v nejproduktivnějším věku, a přesto jsou sami - tedy singles. O ženy konkrétně se zajímám z několika důvodů. Jak bylo výše uvedeno, žena na společenském žebříčku zaznamenala od minulosti až do dnešní doby opravdu veliký přerod. Jsou nositelkami nového života a přes to žijí sami, bez partnerů a bez dětí.

Cílem výzkumu je porozumět hlavním záměrům a příčinám stávající životní situace dotazovaných žen. Dál bych se chtěla dozvědět, zda se v momentální situaci nacházejí dobrovolně, či nikoliv. Velmi mě pak zajímají jejich kariérní a rodičovské plány, jaký mají názor na vývoj, změny a stav dnešní společnosti. Na základě těchto zjištění bych pak chtěla interpretovat skutečnost jejich jednání.

9.2. VÝZKUMNÝ VZOREK

Pro výzkum mé práce jsem se rozhodla použít metodu kvalitativní. Metoda nevytváří hypotézu, která by se vyvracela, nebo ověřovala, ale je vystavěna na otázkách a odpovědích, které se mohou během výzkumu měnit, nebo prohloubit. Kvalitativní metoda má velmi nízkou reliabilitu, pro její proměnlivost situace. Opakovaný výzkum by mohl přinést zcela jiné výsledky. Naopak validitu, čili platnost můžeme prohlásit za velmi vysokou. Je zajištěna dlouhodobostí jevu. Kvalitní výzkum interpretuje sociální realitu. (Gavora, 2000). Kvalitativní metodou mohu získat množství informací, které vypovídají o dotazovaném mnoho podstatného. Např. mohu vypořádat základní charakterové rysy, lze odhalit postoje k danému tématu a celkový přístup k životu.

Oslovená skupina žen čítá pět dotazovaných s věkovým rozpětím od dvaceti šesti do čtyřiceti let, které jsou nejméně jeden rok sami. Zvolila jsem poměrně široký věkový rozsah dotazovaných. Myslím, že ve vztahu k mým výzkumným otázkám je to volba vhodná. I ve věku čtyřiceti let jsou dotazované stále potencionálními matkami. Dotazované jsem vybírala z mého okolí, ale s žádnou z nich mě nepojí bližší vazby. Protože dotazované znám z běžného života, nikoliv však intenzivně, cítila jsem výhodu jejich otevřenosti a důvěry.

9.2.1. CHARAKTERISTIKY DOTAZOVANÝCH

Dotazovaná č. 1. IRENA

(Místo a čas rozhovoru: byt Ireny, Nový Bydžov, 11:32 - 12:20)

Irena (29 let) pracuje jako operátorka v gumárenském průmyslu. Vystudovala VOŠ se zaměřením na cestovní ruch. Nyní při zaměstnání studuje vysokou školu pedagogickou. Po prvním vážném dlouhodobém vztahu se po sedmi letech s přítelem rozešla. V současné době je rok sama. Tento stav jí vyhovuje. Může se naplno věnovat studiu, sportu a cestování. V dohledné době žádného partnera nehledá. Bydlí sama v podnájmu a působí velmi vyrovnaně, cílevědomě a spokojeně. Irena upoutá svými velkými modrými očima, pravidelnými bílými zuby a pěkným úsměvem. Je zklamaná z dnešních mužů a jejich nelichotivých vlastností. Velice ctí a vyžaduje monogamní vztah.

Dotazovaná č. 2. ELENA

(Místo a čas: dům Eleny, Nový Bydžov, 19:45 - 20:25)

Elena (35 let) je lodní stevardka. Vystudovala gymnázium a nyní pracuje pro americkou lodní firmu. Elena je nezapomenutelná svým širokým, nenapodobitelným úsměvem Julie Roberts a pěknou tváří. Svoji skvělou postavu si udržuje sportem. Měla dva víceleté vztahy s cizinci. Ten poslední pro ni byl zásadní a jeho rozpad jí hluboce zasáhnul. Nyní je pět let sama, ráda by navázala pevný a trvalý vztah, ale nemůže najít toho pravého partnera. Rozhodně nechce žít s někým jen proto, aby nebyla sama. Je velmi zcestovalá, poznala mnoho kultur, rekonstruuje si ve svém rodišti domek a touží po skvělém rodinném životě.

Dotazovaná č. 3. LENKA

(Místo a čas: kavárna Matrix, Nový Bydžov, 18:00 - 18:40)

Lenka (26 let) je zdravotní ošetřovatelka. Po rozpadu několikaletého vztahu žije dva roky sama v bytě v nemocniční ubytovně. Před rokem si pořídila pejska a zdá se být, co do naplněnosti života, spokojená. Lenka je jasným „produktem“ dnešní doby. Je veselá, energická, přitažlivá, samostatná a nepřehlédnutelná. Má ráda internet, pěkné oblečení, módní účesy, kavárny, diskotéky a veškeré výdobytky moderní doby. I když nemá o nabídky ze strany mužů nouzi, nynější stav jí prozatím vyhovuje. Výhledově v životě žádné změny neplánuje. Ráda by dostudovala VOŠ, aby se stala diplomovanou zdravotní sestrou.

Dotazovaná č. 4. JANA

(Místo a čas: kavárna Lev, Nový Bydžov, 15:15 - 15:55)

Jana (40 let) je vyučená prodavačka. Nyní pracuje jako operátorka u telefonní firmy. Má svůj byt, kde devět let žila se svým přítelem. Od jejich rozchodu žije sama a žádný další vztah nenavázala. Sama je šest let. Se svou situací je naprosto smířená, žádné děti nechce a vztah také neplánuje. Před několika lety vystudovala střední školu a v současné době navštěvuje VŠ se sociálním zaměřením. Je sympatická, veselá, s nezapomenutelným zvonivým smíchem, vnáší do místnosti pohodu a působí vyrovnaně. Má spoustu přátel, za které je vděčná.

Dotazovaná č. 5. PETRA

(Místo a čas rozhovoru: pizzerie Santa Maria, Hradec Králové, 20:30 - 21:15)

Petra (39 let) je vyučená prodavačka s maturitou. V současné době ale původní povolání neprovozuje. Živí se jako krupíerka v kasínu. Bydlí sama v podnájmu, kde dříve bydlel i její přítel. Po dvanáctiletém soužití se rozešli. Petře se zhroutil svět a dodnes se přes tuto událost ještě nepřenesla. Petra je zajímavá, vysoká štíhlá blondýna, která působí velmi přísným a nepřístupným dojmem. Když ale prvotní ostych opadne, je příjemná a zábavná. V současné době je třetí rok sama. Je zastánkyní tradičního způsobu života. Je velmi konzervativní a svým vlastním způsobem je věřící. Dnešní společnost a

především hodnotový žebříček společnosti jí naprosto nevyhovují. Sama zůstat nechce, ale jak přiznala, nic pro navázání nové známosti nedělá. K některých otázkám v rozhoru má problém se zcela otevřeně vyjádřit.

9.2.2. ETIKA VÝZKUMU

V mém výzkumu jsem se držela základních etických zásad. Všechny dotazované ženy byly předem obeznámeny s tématem i průběhem rozhovoru. Dotazované předem věděly, že rozhovor budu zaznamenávat na diktafon a že jejich jména budou v práci změněna. Tím jsem zajistila jejich anonymitu a ujistila je, že se získanými daty budu zacházet diskrétně a že je použiji jen pro účely mé bakalářské práce.

9.3. HARMONOGRAM SBĚRU DAT, VÝZKUMNÁ METODA A JEJÍ POUŽITÍ

Vlastní výzkum jsem realizovala přibližně sedm měsíců. Jedna z dotazovaných (Petra) pracuje jako krupíerka na Rozvadově, a dojíždí do našeho kraje jednou za tři měsíce. Druhá z dotazovaných (Elena) pracuje pro americkou lodní společnost. Ta přijíždí do České republiky jednou za půl roku. Pro výzkumnou část jsem použila metodu polostrukturovaného rozhovoru. S dotazovanými jsem se nejprve spojila elektronicky a v rámci e-mailu byly i doručeny připravené otázky. Elektronicky jsme se pak domluvily na místě, kde mělo proběhnout naše setkání a rozhovor. Rozhovory trvaly přibližně 20 - 30 minut. Nechala jsem dotazované plynule hovořit. Jestliže jsem nebyla spokojená s jejich odpovědí, rozvíjela dané téma dalšími podotázkami. Rozhovory jsem realizovala ve dvou případech u dotazovaných doma a třikrát jsme se sešly v kavárně. Volbu místa a času jsem nechala na dotazovaných. Chtěla jsem docílit toho, aby se cítili spokojeně a celý rozhovor probíhal v přátelské a uvolněné atmosféře. Rozhovory jsem si nahrávala na diktafon, o čemž byly dotazované obeznámeny a souhlasily s tím. Následně po ukončení rozhovoru jsem je doslovně přepisovala.

OTÁZKY PRO DOTAZOVANÉ

- 1) Jaké máš vzpomínky na dětství.
- 2) Kdo tě ve tvém životě nejvíce ovlivnil.
- jak ve smyslu negativním, tak i pozitivním.
- 3) Představy o tvém životě v době minulé a dnešní realita.
- shodují se představy z minulosti se současným životem, který žiješ?
- 4) Jak vidíš svůj život do budoucna - rodina, singles, kariéra
- 5) Je nejdůležitějším smyslem života ženy být matkou?

- je to „to“ nejvíc a jediné, co může naplnit život ženy?

6) Jaký máš názor na dnešní muže, popř. představa tvého životního partnera

7) Co je pro tebe důležitější, vztah, nebo kariéra?

8) V jakém světě - společnosti dnes žijeme?

- ráda žiješ ve 21. století?

- jsi ráda ženou 21. století?

- jsi spokojená v dnešní době, nebo bys chtěla něco změnit?

9.4. ANALÝZA DAT

Pro analýzu rozhovorů jsem si stanovila čtyři tematické celky. Podle nich jsem dále rozhovory porovnávala, zpracovávala a třídila. Snažila jsem se v daných celcích najít podobné, nebo naopak rozdílné klíčové body. Na základě jednotlivých skutečností jsem nakonec vyhodnotila celý tematický okruh.

Pro analýzu rozhovorů jsem zvolila následující tematické celky.

- Dětství a vliv rodičů
- Motivy a důvody života singles
- Kariéra nebo rodina
- Mateřství - smysl života ženy
- Co přináší dnešní společnost

9.4.1. DĚTSTVÍ A VLIV RODIČŮ

V této kapitole se zaměřím na to, v jakém prostředí dotazované vyrůstaly a jestli rodinné zázemí mělo, nebo má na vliv na jejich nynější situaci. Prostředí, v kterém člověk žije, na něj působí, ať chce, nebo ne. Stejně tak to je s našimi dotazovanými.

IRENA

Dle informací, které o sobě sdělila, žila v ucelené a dobře fungující rodině pouze Irena, ale pozitivní atmosféra její rodiny byla limitována nejmladší nemocnou sestrou. Irenina matka se sestrou zůstala do jejich patnácti let doma a veškerou péči věnovala jí. Vznikla mezi nimi velmi pevná citová vazba. Tak jak to u nejstarších, nebo starších sourozenců bývá, bylo na Irenu naloženo, coby na prvorozenou, více povinností a zodpovědností, než na sourozence narozené později.

Irena je ale přesvědčená že: ... *měla hezké dětství... rodiče se nám věnovali a řekla bych, že nám dali v rámci možností, co mohli...*“

ELENA

Elena má dle mého názoru na dětství vzpomínky lehce rozporuplné. Na straně jedné převažují pěkné vzpomínky díky kamarádovi a jeho babičce, kterou často navštěvovali a byla na ni hodná, na druhé straně téměř žádné, nebo ne příliš příjemné vzpomínky z kruhu rodinného.

„... Jen mně uvázly v hlavě věčný hádky, bouchání dveří a to, že jsem se bála spát ve tmě. Protože jsem trávila hodně času s babičkou, tak jsem postrádala rodičovskou autoritu. Neexistovaly žádný rodičovský projevy lásky, žádný pohlazení, žádná pusa, prostě nic. Myslím, že díky tomuhle způsobu života se ze mě stal samorost, který neví, jak se správně a konvenčně chovat...“

LENKA

Lenka pochází z rodiny rozvedené. Otec s nimi bydlel do jejich třinácti let. I když na dětství nevzpomíná s přílišnou láskou, stále má v paměti otcovi výkyvy nálad, jeho náhlé výbuchy vzteku, převážně psychické týrání a občasné fyzické násilnické chování k matce a Lenky respekt k jeho osobě.

„... Choval se k mamce despoticky, občas proběhla nějaká ta facka. Měla jsem z něj velký respekt ... Taky jsem s odstupem času pochopila, že to mamka neměla v životě jednoduchý. O každou korunu musela prosit, tátovi věčný nálady a psychický ponižování a degradace, pak i milenky a jak jsem řekla, někdy i týrání fyzický...“

JANA

Jana v rozvedeném manželství nežila, ale ani tento model se nedá pojmenovat harmonickým. Jany rodiče se sice nikdy nerozvedli, ale figurovala v něm ještě jiná žena, s kterou Jany otec udržoval dlouhodobý poměr. I v tomto manželství se objevují známky psychického a občasného fyzického násilí. Díky neutěšené rodinné situaci Jana vnímala nespokojenost, napětí a nervozitu své matky, která se jasně odrážela na jejích náladách a chování vůči dětem.

„Já si vybavuju, že maminka byla věčně uhoněná a nervózní. Hodně pracovala, aby si vydělala nějakou tu korunu. Tatínek jí dal 600,- a starej se ... Bylo to dost nešťastný manželství, nebo spíš omyl. ...Pamatuju si z dětství hádky, pláč občas nějakou strkanici... Maminka byla vlastně celý život nešťastná a občas nám vyčetla něco, za co jsme jako děti vůbec nemohly a hlavně jsme její obvinění ne-

*chápal. Měla tatínka pořád ráda a dodnes, i když tatínek už umřel, mu nedokázala odpustit, že jí zka-
zil život.“*

PETRA

Dalo by se říci, že ani Petra neměla zcela idylické rodinné zázemí, ale jak sama říká, jí tento nedosta-
tek v určité míře nahradili dědeček s babičkou, kde trávila určitou část svého dětství. Slabým článkem
v její rodině byl otec, který byl cholerik. I zde jsou patrné určité znaky despotického chování vůči
matce, které Petra snášela s velkou nelibostí. S matkou má až dodnes velmi pěkný, přátelský vztah.

*„Mé dětství bylo díky babičce a dědovi z mamčiny strany krásné a dodnes na to vzpomínám
s úsměvem na rtech a zvláštním pocitem melancholie v sobě. Do mých čtyř let mi nahradili rodiče a
pak jsem u nich trávila veškeré prázdniny a skoro všechny víkendy... Otec byl cholerik. Vždy mně vel-
mi vadilo, jak se k mamce chová. Byl nesmírně náladový, hádavý, ve všem musel mít pravdu a vždy
měl poslední slovo. Myslím, že jsem k němu neměla takový vztah, jaký by asi měl být. Nemohla jsem
mu odpustit, jeho hrubé chování k mamce...“*

SHRNUTÍ TÉMATU - DĚTSTVÍ A VLIV RODIČŮ

Dalo by se říci, že pouze jedna z dotazovaných (Irena) prožila své dětství v prostředí, které by se dalo
pojmenovat jako bezproblémové, láskyplné a harmonické. Ve dvou případech (Elena, Petra) vládly
v rodinách poměry, kde se střídaly vypjaté situace s běžným životem. V jednom případě (u Petry)
částečně kompenzují vypjatou atmosféru v domácím prostředí svým láskyplným chováním babička
s dědečkem. Ve dvou případech (Lenka, Jana) se objevuje i občasné fyzické násilí. Myslím, že je dů-
ležité zamyslet se nad tím, kolik osob z okruhu nejbližších pozitivně ovlivnilo život dotazovaných.
Kladné reakce jsem zaznamenala pouze dvě a to u Petry, která uvádí své prarodiče a též maminku a
Lenka, která uvádí také svou babičku: *“Hodně pěkný vztah mám s mojí babičkou. Ta na mě má vliv
dodnes.“* Naopak negativně vyhodnocuje svou situaci z dětství Elena, která má pocit, že díky nedosta-
tečnému projevu lásky a citů rodičů neví, jak se správně a konvenčně chovat.

*„Domov má obyčejně plnou převahu nad vývojem dětských vztahů a pojmů. Emocionální reakce rodi-
čů a jiných k samému dítěti a k sobě navzájem, stupeň sebekontroly, jejich nervový stav, tyto věci bu-
dou se v tomto raném věku odrážeti v sensitivní dětské duši tak, že jejich účinky v ní často zakotví na-
vždy.“* (Uhlíř, 1947; s. 31) I když byla tato slova napsána již v minulém století, jejich platnost si lze
ověřit i dnes.

9.4.2. MOTIVY A DŮVODY ŽIVOTA SINGLES

V této oblasti analýzy budu vycházet ze zkušeností dotazovaných. Tyto zkušenosti by nám mohly objasnit možné motivy, proč se dotazované nacházejí v této životní situaci, zda-li jsou v této životní situaci dobrovolně či nikoliv, zda by přivítaly změny v osobním životě a popř. co těmto změnám brání.

Všechny oslovené ženy prožily aspoň jeden dlouhodobý vztah. Lenka s Irenou mají podle mě velmi podobné rysy pro prototyp ženy singles. Jsou mladé, dynamické, samostatné, finančně nezávislé. Dokážou ze své životní situace vytěžit maximum. Pro tento životní styl u nich převažují více klady než zápory. Elena a Petra prožily partnerské rozchody, s kterými se smířovaly jen těžko. Obě si partnera přejí, ale v současné době se snaží pouze Elena. Jana je rozhodnutá zůstat sama. Tento životní styl jí vyhovuje, je sama dlouhou dobu a je přesvědčená, že toto je pro její život nejlepší východisko.

IRENA

Irena je po sedmiletém vztahu rok a půl sama. Její dřívější představy o životě a dnešní realita se skutečně diametrálně liší. Myslela si, že ve svých třiceti letech bude vdaná a mít děti. Neměla žádné ambice dále zvyšovat své vzdělání. V dnešní době studuje vysokou školu, ráda a často cestuje, sportuje a se svým současným stavem je spokojená.

„... Dnes je mojí prioritou vzdělání a cestování. Studium zaplňuje hodně mého času a zároveň mě baví. Ráda získávám informace, poznávám nové lidi a jezdím do ciziny, kde se snažím vidět nejenom památky, ale také poznat kulturu a historii. Jsem ráda, že se mé představy před deseti lety nevyplnily... Jak se utváří osobnost člověka, tak se mění i jeho priority...“

Dále na svou nynější situaci říká: *„Samostatnost je pro mě velmi důležitá ... Nemám partnera a v současné době ani mít nechci...“*

Domnívám se, že je důležité uvést zde i Ireny názor na dnešní muže, neboť si myslím, že i to může být jednou z příčin, proč je Irena singles.

„Nejsem si jistá, jestli jsou kolem mě neustále stejné typy mužů nebo se ti ostatní někde schovávají, ale můj názor na dnešní muže, alespoň v mé věkové kategorii není pozitivní ... Abych to shrnula - ve většině případů jsou to sebestřední, ješitní chlapi, kteří se rádi baví, ale neradi na sebe berou zodpovědnost. Věrnost není slovo, které by pro ně mělo nějaký význam. Žijí dneškem, nad zítřkem nepřemýšlí, podle toho se také chovají - bezohledně.“

ELENA

Elena je tři roky sama. Její představy v minulosti o současném životě, tak jako u Ireny, jsou také odlišné od nynější reality.

„Vždycky jsem snila o tom, že budu mít vzorného manžela, kupu dětí, svůj domeček se zahradou, dvakrát ročně dovolená, prostě šťastná rodinka, úplná klasika ... taková reklama na Vitanu...“

Elena by ráda svou životní situaci změnila, ale naráží na různá úskalí. Buď je objekt jejího zájmu již zadaný, nebo muži projevující zájem o Eleny, nesplňují její představy.

„Nouze o nabídky není, ale nějak nemůžu najít toho pravýho. Buď jako člověk nestojí za moc, nebo ten, co by se mi líbil je zadaný. Je to fakt těžký. Zrovna teďka mi přijde, že jsou to samý metrosexuálové, co chtějí machrovat, nebo chlapi bez ambicí. Tím, že jsem za poslední rok zkusila i nějaký internetový seznamky, tak mám pocit, že všichni hrozně sportujou, vydělávají hodně peněz, jsou vtipní a inteligentní a borci v posteli, ale pak, když přijde na lámání chleba, tak je to jenom to, co by chtěli být a realita je někde jinde. Moc se mi nedaří najít společnou řeč...“

Důvody svého singlovství vidí Elena ještě jinde.

„Ale to je taky ovlivněný tím, že jsem dlouho sama a rozchodem, z kterýho jsem se dostávala skoro dva roky. Kolem sebe vidím, že manželé a druzi mých kamarádek a příbuzných jsou galantní, nebojí se vyjadřovat svoje city a těch holek si váží. Ale to je spíš téma ženskejma, který jsou daleko víc samostatnější, dbaj o sebe, mají svoje koníčky a kariéru. Pro chlapi je to prostě atraktivní. Co se mě týká, já bych byla moc ráda, kdybych měla nějaký pevný vztah“

LENKA

Lenky odpověď na otázku, jaké měla představy o svém nynějším životě, mě zaujala.

„Nikdy jsem nepřemýšlela, jak bych vlastně chtěla žít v budoucnu a jak bych si představovala svůj život. Jediný co mě napadá je, že jsem nikdy nechtěla dopadnout jako moje mamka.“

Lenka žije více než rok sama. Z jejich odpovědí a počinů se dá vyčíst, že místo partnera si pořídila pejska a s touto situací je prozatím spokojená. Vztahu se nebrání, ale jak sama říká, nic nehrotí a není kam spěchat. Lenka je mladá dívka, která si uvědomuje, že má před sebou ještě dost času na to, aby mohla svůj nynější postoj přehodnotit a změnit. Nic neplánuje, nad ničím se nezamýšlí, žije tím, co se odehrává právě dnes.

Dá se očekávat, že Lenka je jednou z kandidátek na brzkou změnu postoje k této situaci. Jednak je ještě velmi mladá a společenská, takže zřejmě nemá problém se seznamovat a navazovat nové známosti a lze usoudit, že Lenka nemá ještě přesně vymezené charakterové vlastnosti svého protějšku, se kterým by chtěla navázat pevný vztah. Tím pádem se výběr potenciálních partnerů rozšiřuje.

Pravděpodobně se ale do budoucna bude snažit vyvarovat chyb své matky, ve které bohužel vidí odstrašující příklad.

JANA

„Už jako náctiletá jsem si říkala, že jednou budu mít dítě a budu svobodná matka. Vůbec nevím, jak mě to tenkrát napadlo, ale nějak jsem s chlapem ve svém budoucím životě nepočítala...“

Takto Jana hovoří o svém životě v době dávno minulé. Pravda je taková, že partnera ani dítě v dnešní době nemá a na této situaci nic měnit nechce. Jana žila devět let s přítelem ve společné domácnosti. Po rozpadu jejich vztahu již nenavázala žádný významnější vztah. V současnosti žije sama již šest let.

„Od té doby jsem sama. Připadám si asi ne úplně šťastná, ale spokojená a vyrovnaná a to je pro mě hrozně důležité. Jsem sama už tak dlouho, že si neumím představit, že bych měla dělat věci, kterýženský běžně dělaj.... Prostě se starat o „velký dítě“, tím myslím samozřejmě chlapa. Už to dělat nechci...“

Jana by byla ochotna připustit variantu společných výletů, večerí apod. Ale jak sama říká, to by se musela hodně zamilovat.

Z Janina vyprávění o mužích jsem vycítila její nedůvěru k nim. Velmi ji pro její budoucí život ovlivnilo dětství a především manželství její sestry, které bylo podle Janiných slov velmi nepodařené a dlouhé. Sestry manželství se neslo ve znamení degradace osobnosti, se znaky psychického a fyzického násilí. Jana mně připadá se svou situací smířená. Je pro ni velmi důležitý osobní pocit klidu a vyrovnanosti, čehož se jí v této pozici dostává. Má mnoho přátel, díky nimž se necítí být osamocena.

PETRA

Petra neodpověděla konkrétně na otázku, jak si představovala svůj život v minulosti a jaká je její stávající životní situace, ale přeci jen v textu zazněla jedna věta, která se tohoto tématu týká.

„Zrovna nedávno jsme si povídaly o tom, jaké to bylo úžasné období. Často vzpomínáme... Při té příležitosti, jsem se také dozvěděla, že jsem prý prohlašovala, že žádné děti mít nechci. Na tyhle slova si skutečně nevzpomínám. Jestli jsem to opravdu kdy tvrdila, tak se bohužel tato slova naplnila. Dneska to cítím jinak.“

Petra obecně odpovídala na otázky spíše objektivně, jen málokdy se dokázala zcela otevřít a konkrétním tématům. Petra žila několik let ve společné domácnosti s přítelem, ale jejich vztah ztroskotal. Žije sama tři roky a přiznává, že dodnes se z rozpadlého vztahu zcela nevzpamatovala. Petra by ráda navázala nový vztah, ale zdá se, že to pro ni není ještě zcela reálné.

„Ráda bych navázala nějaký nový vztah, ale vždy nakonec zjistím, že ještě nejsem připravená a že jsem byla nejméně spokojená s tím, co je již minulostí. Velmi bych si přála opět nějaký láskyplný vztah, ale nakonec vždy dojdou k závěru, že mužům nevěřím a vlastně jsem na ně svým způsobem naštvaná. Můj bývalý přítel splňoval veškeré mé ideály...“

Na adresu dnešních mužů Petra říká: *„Kdybych měla okomentovat, jací jsou dnešní muži, je pravda, že muži dnešní doby lehce zlenivěli. Je stále více mužů, kteří se nechají ženou dobývat a je hloupé, že spousta žen na tuto hru dnešní doby přistoupila. Proto si nesmírně vážím mužů, kteří se drží tradičního vztahu k ženám, tím myslím, že oni dobývají, nosí kytky, aniž by něco provedli, že přidrží dveře, že pomáhají s nákupní taškou a pomohou do kabátu atd.“*

SHRNUTÍ TÉMATU - MOTIVY A DŮVODY ŽIVOTA SINGLES

Jak jsem předeslala již v úvodu, jedním z mnoha důvodů, proč se zaobírám tímto tématem je zájem o prověření domněnky, zda-li ženy v dnešní době otevřených možností, preferují stále tradiční způsob života, nebo by rády využily nového trendu a věnovaly se pouze své osobě a budování své kariéry.

Nejprve dotazované rozdělím do dvou skupin a to, na skupinu dobrovolného singlovství a naopak nedobrovolného singlovství. Na první pohled se dá usoudit, že pevné zastoupení v preferenci dobrovolnosti životního stylu singles zastupuje Jana, která je se svou situací spokojená a pravděpodobně na ni nebude do budoucna nic měnit. Do této skupiny bych zařadila i Lenku a Irenu, které se vztahu sice nebrání, ale ani v této momentální situaci nevidí problém.

Do druhé skupiny spadá Petra a Elena. Jejich životní situace jim nevyhovuje, rády by navázaly nové vztahy, ale brání jim mnoho okolností. Elena se ale nevzdává a snaží se o navázání dalších kontaktů. Petra je oproti Eleně pasivní, přestože ji tato situace nevyhovuje. Samozřejmě je důležité brát na zřetel, že čím se věk dotazovaných žen zvyšuje, tím obtížnější je nalézt partnera.

Poměrně velkou shodu dotazovaných jsem zaznamenala v otázce názoru na dnešní muže. Čtyři z pěti žen (Petra, Elena, Jana a Irena) vyjádřily svůj nesouhlas s chováním, postoji a morálními hodnotami dnešních mužů.

9.4.3. KARIÉRA NEBO RODINA

Při pozorném pročítání předešlé kapitoly se dají lehce vydedukovat závěry, které odpovídají na tuto otázku. Já je pouze doplním o odpovědi dotazovaných.

IRENA

Co se kariéry týká, říká Irena o sobě, že není kariérní typ a ve své práci je spokojená. Nezůstává sama, aby obětovala čas a vztah kariéře, ale současná situace ji vyhovuje, protože má čas sama na sebe a své koníčky, které jí naplňují.

„...Ráda bych dodělala dálkové studium na vysoké škole. Pokud se mi to podaří, najdu si určitě nějaké jiné naplnění času. Vzdělání je pro mě velmi důležité a ne jen vzdělání, hlavní je přísun informací, aby nebyl mozek v nečinnosti. Ráda bych se zdokonalila v němčině, určitě chci více času věnovat cvičení, které mě baví a zároveň naplňuje...“

ELENA

Téma singlovství, kariéry a současné životní situace Elena uzavírá slovy: *„... Co se mě týká, já bych byla moc ráda, kdybych měla nějaký pevný vztah. Ráda bych měla někoho vedle sebe, ale radši volím kariéru, než být s někým jenom proto, abych nebyla sama.“*

LENKA

Z rozhovoru s Lenkou lze usuzovat, že nemá žádné vyšší kariérní ambice, určitě by ale ráda dálkově dostudovala školu, aby se stala diplomovanou sestrou a mohla se naplno věnovat svému povolání.

JANA

U Jany lze shledat jasný životní postoj. Z jejich slov můžeme konstatovat, že v této situaci se nachází ze svého přesvědčení, nikoliv proto, že chce svůj životní styl podřídit budování vyšších pracovních pozic.

„Mně otázka kariéry nikdy nijak netrápila. I když dnes mají ženy tu možnost a je úplně normální na sobě pracovat a budovat kariéru. Já nejsem ambiciózní ani výjimečně chytrá na to, abych se drala někam do popředí, šéfovala mužům a dokazovala všem, že na to mám.“

PETRA

Petra je ryze konzervativní člověk a vyznává tradiční způsob rodiny, proto se zde nabízí jistá odpověď, korespondující s budováním vyšších pracovních pozic.

„Žena, podle mého názoru je stvořena pro muže, řekla bych, jako taková jeho 'prodloužená paže'. Aby mu mohla pomáhat, starala se o něj, byla mu oporou, dala mu děti, ale zároveň byla jeho rovnocenným partnerem. Aby toto všechno zvládla, byla jí dána do vínku síla a tím nemyslím sílu fyzickou. K tomu všemu si za všechna ta tisíciletí vydobyla, velmi jemnou formou u mužů respekt a uznání...“

„...Nedělám rozdíly v tom, jestli žije někdo singles, jestli někdo dává přednost kariéře, nebo naopak rodině. To není důležité. Není ani důležité, jestli má žena doma nebo v práci větší slovo nežli muž, nebo naopak. Všichni jsme jen lidé a měli bychom vědět, že nejdůležitější je trpělivost, že cesta člověka pochází ze spravedlnosti, že by se měl člověk vzdát hrabivosti, lhostejnosti a tvrdohlavosti, chápat smutek a trápení jako něco přirozeného a hledat neochvějné srdce. Nikdy nesejít z cesty víry...“

SHRNUTÍ TÉMATU: KARIÉRA NEBO RODINA

Mohu-li přiznat, v otázce kariéry jsem sázela na trend dnešní doby, čili budování kariérního postupu a vyšších pozic. Měla jsem za to, že se změnou doby, také zaznamenala zásadní proměnu žena dnešní, která má možnost směle naplnit své pracovní ambice a sny, aniž by se nad tímto počinem kdokoliv pozastavil. Ovšem u konkrétních dotazovaných žen tomu tak není. Ani jedna z nich nezůstává bez partnera proto, že by chtěla svůj čas obětovat pouze kariéře, nebo svému zaměstnání.

9.4.4. MATEŘSTVÍ - SMYSL ŽIVOTA ŽENY

Zmíněná otázka má zcela určitě taktéž svou důležitost, protože jak již statistiky, tak i celková situace napovídá, že porodnost se stále snižuje a v reálném životě se lze ne zřídka setkat s názory, že početí dítěte ze strany ženy, ale v mnohých případech i ze strany muže, je nežádoucí. Tímto tématem jsem se také zabývala v teoretické části své práce a na otázku mateřství a naplněnosti smyslu života ženy, se odpovědi odborníků různily. Je dobré připomenout, že dnes již žena není pouze předurčena starat se o chod domácnosti a dát muži děti. Dnes záleží pouze na rozhodnutí ženy, zda-li se matkou stát chce, či nikoliv.

IRENA

Irena má v tomto smyslu nevyhraněný názor a je přesvědčená: „... že každý má jiný smysl života a je to tak správně. Ne každá žena může mít děti a ne každá žena chce mít děti. Tyto ženy si najdou svůj smysl života. Určitě je krásné mít dítě, ale podřídít tomu absolutně vše, není dle mého názoru vhodné. Žena by měla myslet i na sebe, ne jenom děti, muž, domácnost, práce. V současné době není smyslem

mého života dítě, ne proto, že žádné nemám, ale také proto, že si dokážu představit život bez dětí a je dost věcí, kterými se dá život smysluplně naplnit.“

ELENA

Elena má na tuto věc také nevyhraněný názor. Míní, že smysl života ženy neobnáší pouze děti a jejich výchova, i když by své děti zcela určitě ráda měla. Má za to, že dnešní doba nabízí mnoho jiných alternativ, jak smysluplně naplnit život. Protože Eleně její zaměstnání lodní stevardky umožňuje porovnat různé kultury, vnesla do tohoto tématu také náhled a postřehy z jiného světadílu.

„Když jsem byla v Izraeli, tak mě úplně šokovalo, jak si tam váží ženy-matky. Žena je ta, co dává život, ta co rozhoduje a ta co má poslední slovo. Izraelci mluví s despektem o celém světě, ale na ženu by nikdy nenechali dopustit. To ale není otázka údělu ženy 21. století, ale otázka víry.“

LENKA

Lenka se dle svých slov domnívá, že v dnešní době není nezbytně nutné naplnit smysl života dětmi a rodinou. Myslí si, že je to rozhodnutí a volba každého jedince a toto také hodlá respektovat.

„...V práci, v rodině, potkávám ženy a jsou samy, nemají děti ani chlapa a nepřipadá mně, že by si kvůli tomu nějak lámali hlavu... Rozhodně se nechovají jako nějaký starý zapšklý tetky, který by se trápily, nad svým nespravedlivým osudem...“

JANA

„...S tím, že nemám děti, jsem se smířila. Prostě jsem to vzala jako fakt. Doufám, že toho jednou nebudu litovat a brečet, že jsem si ho někde s někým neudělala tak, jak jsem si to představovala v mládí... Časem jsem došla k názoru, že každý dítě má právo na celou rodinu a já jsem naštěstí návaly mateřských pudů nikdy netrpěla, i když si myslím, že narození dítěte je opravdu dar z nebes. I přes to si myslím, že člověk může v životě najít jiný smysl života, než jsou děti. Jen si najít tu správnou parkeťu. Může třeba budovat i tu kariéru. Dneska se dá dělat věci...“

PETRA

Petra se na dané téma nechtěla vyjadřovat. Bylo znát, že je to pro ni téma citlivé a bolestné. Na závěr rozhovoru k otázce dětí pouze řekla, že jedním z hlavních důvodů rozpadu jejího vztahu byla právě otázka dětí.

SHRNUTÍ TÉMATU: MATEŘSTVÍ - SMYSL ŽIVOTA ŽENY

Můžeme zkonstatovat, že většina názorů k danému tématu vyzněla velmi liberálně. Petra se k položené otázce nechtěla vyjadřovat. Ostatní dotazované nevidí jediný a nejdůležitější smysl života v počtí dětí, i když se jim sami nebrání.

Moje mínění je takové, že je nemálo žen, které děti mít nemůžou, nebo nechtějí, ať je to např. ze zdravotních důvodů, či z důvodů víry, nebo jejich osobního přesvědčení. Jak bylo výše v teoretické části uvedeno je prokázáno, že tyto ženy se velice dobře uplatňují ve sféře sociální, ve zdravotnictví, ve školství a ve většině případů najdou své poslání a uplatnění tam, kde je jich právě potřeba, kde se cítí dobře a zcela určitě dojdou i ke svému naplnění smyslu života.

9.4.5. CO PŘINÁŠÍ DNEŠNÍ SPOLEČNOST

V posledním okruhu se budu zabývat otázkou, zda jsou dotazované spokojené v dnešní moderní době, potažmo v současné společnosti. Jaké pro ně dnešní doba skýtá pozitiva a jestli vidí na dnešní, moderní, individualistické společnosti i negativa. Zajímá mě, jestli se jako ženy v 21. století cítí dobře a jsou-li se svou rolí ženy spokojené.

IRENA

Irena se na toto téma dívá ze dvou pohledů. Z objektivního hlediska si uvědomuje, že na jedné straně je na světě bída a hlad, na druhé straně bohatství, okázalost a peníze. Se svým osobním životem je ale, dá se říci, spokojená.

„Jsem ráda, že žiji v této době. Pokud tuto dobu srovnám s minulostí, mám nepřeborné možnosti. Mohu se sama rozhodovat, nejsem na nikom závislá, mohu dělat, co uznám za vhodné. Je pravda, že každá doba má svá pozitiva i negativa. Za několik let, budeme dál a ženy budou mít určitě ještě mnohem lepší místo ve společnosti, ale mně to takto vyhovuje. Jsem spokojená.“

ELENA

Tím, že Elena pracuje pro americkou společnost, vnáší do mnohých otázek pro nás středoevropany čerstvý závan jinakosti a nové zkušenosti.

„Pracovat pro americkou firmu je vlastně strašná výhoda. Radši povýší průměrnou ženu, než nadprůměrného muže, aby náhodou nebyli nařčeny z diskriminace. Tím, že dělám, co dělám a kde dělám, mám pocit, že ženy vládnu světu, ať už z pozic vedlejších, či hlavních. Kdybych žila v Čechách, určitě bych to cítila jinak. I za nejvýznamnějšími muži stojí ženy. Většina marketingových kampaní, reklam,

filmů, časopisů je zaměřená na ženskou část. Ženy mají manažerské pozice, organizační schopnosti a líp vypadají. Mám hodně kamarádek, který mají děti, práci, koníčky a společenský postavení.“

Zdá se, že se svou rolí ženy v dnešní době je také spokojená.

„...Myslím, že čtyřicetiletá žena dnes a čtyřicetiletá žena před dvaceti lety, se nedá srovnat. Dneska je čtyřicetiletá žena potencionální matka, před dvaceti lety to byla potencionální babička... Každopádně jsem moc ráda, že jsem ženou 21. století. Nemusím řešit, jestli můžu volit, nebo jít studovat. Ani jedno se mi teda nepovedlo, ale mám radost, že ta možnost tu je.“

Ale i na dnešní době shledává určitá negativa, která sebou přinesla moderní doba.

„...Ono je něco jiného být ženou v Čechách, Itálii, USA, Jižní Americe, nebo v Egyptě, Izraeli, Řecku, Turecku, nebo na Filipínách. Mně přijde, že „civilizovaný ženy“ si nechtějí řídit život podle toho, co zrovna frčí a maj pocit, že nic není problém a chtějí cestovat, mít milence, nějaký vzrušení....hlavně se nenudit a žít stejně jako v amerických sitcomech. Přijde mi to hrozně pokrytecký, protože lidi by se měli navzájem respektovat a měli by udržovat tradice, mít hodnoty. Kolikrát mi přišlo, že hodně holek, který měly nějakou aférku, si to hrozně přibarvovaly a lhaly samy sobě, jak je to úžasný. A díky nějakým zvráceným iluzím za sebou pálily všechno, co měly...“

LENKA

Lenka je v dnešní době spokojená naprosto a bez výhrad,*„Dnešní svět vnímám jako úžasnou dobu, kdy je skoro všechno možné. Musím říct, že se nad tímhle tématem nějak zvlášť nezamýšlím. Beru to jako jasnou věc, nemám s čím porovnávat. Jsem ráda, že v týhle době žiju a že můžu využívat veškerých výhod, které tahle doba přináší.“*

JANA

Jana je přesvědčená, že stále ještě žijeme ve světě mužském. Na druhou stranu je ale ráda, že má možnost žít tak jak žije, tedy singles. Má pocit, že v minulosti by byla pro společnost svým životním postojem nepřijatelná. Také si ale uvědomuje, jaké má dnešní společnost nedostatky.

„Samozřejmě, že je to příjemný, že na mě nikdo nekouká jako na 'starou pannu', protože jsem ve svém věku bez chlapa a dětí ... myslím, že na tom asi nic měnit nebudu. Ženy jsou v dnešní době samostatný, finančně nezávislý, ale tak si říkám, jestli té nezávislosti a svobody není někdy moc. Nebo spíš si lidé neuvědomují, nebo neznají správnou definici slova svoboda a chovají se jako hovada. Pozice dnešní ženy ve společnosti je oproti minulosti někde úplně jinde, což je úžasný, ale dnešní společnost je bohu-

žel taky někde jinde a fakt to není výsluní. Lidi ztratili spoustu kvalitních vlastností, který mně v dnešní době na lidech tolik chybí.“

PETRA

Jak již bylo několikrát zmíněno, Petra je zastáncem tradičních hodnot a ani v tomto bodě se její odpovědi na otázky neliší. V současné době si Petra nejvíce cení nezměrného pokroku v medicíně. Ve zbytku odpovědi na názor dnešního světa a společnosti je cítit zklamání nad neutěšeností dnešní doby, ztráty morálních hodnot lidí a její celková negativní nálada.

„... Všeobecně se ale domnívám, že lidé zapomínají na přírodu, která tvoří velmi důležitou součást našeho bytí. Ničíme si svět kolem sebe, ničíme lidi kolem sebe svou hrabivostí, sobectvím, nepřejícností... Myslím, že kdysi se lidé o souznění s přírodou trochu víc snažili a pokorně přijímali její dary. Dnešní doba tuto pokoru postrádá. Vše je uspěchané, nemáme čas na svoje rodiny a přátelé. Nejsem si jistá, jestli je zrovna tahle doba pro mě ta pravá. Samozřejmě jsem moderní žena a ráda využívám veškerého komfortu, který nám dnešní doba přináší, ale mám pocit, že spíše svým smýšlením a názory, které se drží tradice, se do dnešní doby nevázanosti a povrchnosti moc nehodím...“

SHRNUTÍ TÉMATU: CO PŘINÁŠÍ DNEŠNÍ SPOLEČNOST

Dle odpovědí na tuto otázku se dá usoudit, že každá z dotazovaných shledává dnešní dobu za přínosnou. Všechny dotazované ocenily a kladně ohodnotily emancipaci dnešní doby.

S nadšením byl přijat i technický pokrok, neuvěřitelný posun v medicíně, i nepřeborné množství možností, které se nám dnes nabízejí. Zásadní problém však dotazované vidí v dnešní individualistické, konzumní společnosti a v jejích špatně nastavených hodnotách.

9.5. VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

Výzkumem získané informace byly pro mě velmi cenné a mnohdy i překvapivé. Analýzou informací z rozhovorů s jednotlivými dotazovanými ženami jsem získala vhled do jejich životních situací a postojů.

Kdybych měla jednotlivé kapitoly rozvést a okomentovat, překvapivá pro mne byla hned první část, která se zabývala tématikou dětství. Pouze jedna dotazovaná z pěti prožila láskyplné dětství ve fungující rodině, což je pro mě poměrně zarážející výsledek. Dá se usoudit, že absence kladných vzorů obecně, je v dnešní době velkým problémem a jak výše uvedená slova Uhlíře (1947) napovídají, měli by to být v první řadě právě rodiče, v kterých bychom měli již od útlého dětství shledávat své kladné vzory a hrdiny. Vždyť jejich vliv nás, mimo jiné, formují a ovlivňují od prvních dnů našeho početí.

Dalším tématem byla životní situace oslovených žen, tedy singlovství. Zde jsem nezaznamenala žádné překvapivé závěry. Čím vyšší byl věk dotazovaných, tím větší byla touha po klidném rodinném zázemí (viz. Hašková, 2009; tabulka č. 3, s. 117), ovšem na druhou stranu, není jednoduché si se zvyšujícím věkem najít partnera, který by vyhovoval představám dotazovaných. Věkově mladší dotazované otázku singlovství příliš neřeší. Užívají si nově nabyté svobody a orientují se na svou osobu, své koníčky a plnění svých přání, které ve vztahu odsouvaly do pozadí. Do skupiny dobrovolného singlovství bych zařadila pouze jednu z dotazovaných. Zdá se být vyrovnaná a ve své situaci spokojená.

Protože se tyto rozhovory odehrály více než před rokem, mohly nastat v životních situacích případné změny. Opět jsem kontaktovala dotazované. Výsledky se dostavily. Lenka navázala několik měsíců trvající vztah a pro mě překvapivě má přítele i Irena, se kterým již několik měsíců žije ve společné domácnosti. Zde bych se obrátila na výše uvedená slova Gavora (2000), kde se potvrzuje nízká reliabilita kvalitativního výzkumu, pro proměnlivost a nestálost životních situací.

Další téma se zabývalo volbou kariéry, nebo rodiny. Musím říct, že výsledek pro byl překvapivý. Domnívala jsem se, že dnešní ženy chtějí ve větší míře budovat kariéru a být úspěšné na poli práce. Dnešní doba takové možnosti přináší. Očekávala jsem od žen větší touhy a ambice být úspěšnou, samostatnou ženou, rovnocennou partnerkou mužům, i když jak jsme si v teoretické části uvedli, ani dnes téma pracovních možností a rovnosti pro ženy není tak jednoduché, jak by se na první pohled možná zdálo (viz výše uvedená kapitola: Rovné příležitosti žen a mužů). Lze ale usoudit, že většina žen v sobě nemá touhu po moci, společenském úspěchu a prestiži, což jsou vlastnosti připisované mužům, jak již bylo výše uvedeno slovy Lipovetského (2000).

Předposlední okruh se zabýval tématem naplněnosti smyslu života ženy mateřstvím. Ač se odborníci v názorech na otázku liší (viz kapitola: Poslání, nebo sobectví) u dotazovaných vládla jednota.

Ne každá žena děti mít může, nebo je chce, ať je to např. ze zdravotních důvodů, či z důvodů víry, nebo z osobního přesvědčení. Jak bylo výše v teoretické části uvedeno, v určitém oboru práce najdeme převahu žen, než mužů. Jsou to obory se zaměřením na sociální práci, zdravotnictví a školství. V daných sférách mohou ženy najít své poslání, či uplatnění.

Poslední téma se zabývalo dnešní společností. K dané otázce se nelze vyjádřit zcela jednoznačně. Samozřejmě všechny dotazované ocenily veškerý pokrok na poli techniky, medicíny aj. I v otázce postavení dnešní ženy ve společnosti zazněly kladné ohlasy. Bohužel se ale z naší současné společnosti, kterou můžeme nazvat individualistickou, konzumní, zaměřenou na spotřebu, vytratily jevy, či vlastnosti, které dotazované ženy zmiňují a citlivě dané změny vnímají.

Nejenže nám moderní svět přináší spoustu technických, nepochopitelných zázraků, které se staly nezbytnou součástí života a běžnou denní potřebou, ale dnešní životní styl nám také bohužel pro nás a celý okolní živý svět, vnesl do našich životů zcela jiný, dle mého názoru pokřivený žebříček hodnot.

Absence základních principů slušného chování, hrabivost, neomalenost, neúcta ke stáří, lhostejnost, bezohlednost, omezenost, povrchnost, ignorace životního prostředí, sebestřednost... to je jen malý výčet vlastností, se kterými se dnes a denně setkáváme téměř na každém kroku.

Svým výzkumem jsem dospěla ke zcela subjektivnímu závěru, že i když nám současná doba umožňuje studovat, cestovat, pracovat na sobě i na své kariéře, dle výpovědí dotazovaných - podstatou ženy zůstává stále samotná žena, což je zpráva nad míru potěšující.

ZÁVĚR

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma věnované ženám. Cílem mé práce bylo pojednání o ženách, o jejich životním stylu, o jejich hodnotách a prioritách.

V teoretické části své práce jsem se snažila zmapovat ženské pokolení od minulosti až po dobu dnešní. Nutno říci, že po většinu času ženy neměly na různých ustláno. Můžeme ale zkonstatovat, že v současné, emancipované době se ženám žije mnohem lépe, aspoň pokud se mohou opřít o odpovědi dotazovaných žen.

V praktické části jsem se snažila pomocí rozhovorů pěti oslovených žen přiblížit, jaký vliv na ně mělo jejich rodinné a sociální zázemí a jak moc je do dalšího života ovlivnilo. Zajímalo mě, jaké uznávají hodnoty. Proč se nacházejí v životní situaci, v které právě jsou. Zajímalo mě, zda využívají emancipace společnosti, samostatnosti v rozhodování, zda jsou se svou současnou životní situací spokojené, nebo co by ve svém životě rády změnily. Na základě prostudované literatury jsem si utvořila několik výzkumných otázek, na které jsem se snažila v této práci odpovědět.

Došla jsem k závěru, že být ženou v dnešní emancipované době je pro mé dotazované příjemné. Jestliže budou chtít, mohou žít singles, věnovat se práci, svým koníčkům, studiu a cestování. Mohou být nezávislé, svobodné, bez partnera a nikdo se nepodiví. Ale ženy, i když již moderní a emancipované, stále touží po tom jistém. Mít vedle sebe partnera a založit s ním rodinu. Zřejmě je to podstatou téměř každé ženy. Bohužel ne pokaždé k sobě člověk najde ten správný protějšek.

Pro výzkum jsem zvolila kvalitativní metodu. Nejdříve proběhl rozhovor, kde dotazované ženy odpovídaly na předem připravené otázky. Oslovila jsem ženy ve věkovém rozmezí od dvaceti šesti do čtyřiceti let. Všechny byly více než rok singles a i věkem mohly stále být potencionálními matkami. Pro analýzu jsem si vytvořila několik okruhů otázek a po té jsem rozhovory porovnávala a hledala jsem společné znaky, nebo naopak odlišnosti. Práce s daty byla velice zajímavá a většinou jsem byla mile překvapena odpověďmi dotazovaných.

Byla bych velice ráda, aby moje práce byla přínosem nejen pro mě, ale i pro další zvědavé studenty, kteří by se rádi danou problematikou zabývali více do hloubky.

Výzkumy týkající se tohoto fenoménu jsou velice zajímavé pro každého z nás. Vždyť mladých lidí žijících singles přibývá a zdá se být pravděpodobné, že v budoucnosti se stane jevem zcela přirozeným.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ABRAMSOVÁ, Lynn. *Zrození moderní ženy - Evropa 1789-1918*. Brno: CDK, 2005. ISNB 80-7325-060-8
2. BAHENSKÁ, Marie. HECZKOVÁ, Libuše. MUSILOVÁ, Dana. *Iluze spásy*. Praha: Věduta, 2011. ISNB 978-80-86829-79-1
3. BUTLEROVÁ, Judith. *Trampoty s rodou: feminismus a podryvovanie identity*. Bratislava: Aspekt, 2003. ISNB 80-85549-41-7
4. BLECHA, Ivan. *Filozofický slovník*. Olomouc: FIN, 1995. ISNB 80-7182-014-8
5. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Paido, 2000. ISNB - 10: 80-85931-79-6
6. HARTL, Pavel., HARTLOVÁ, Helena. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2010. ISNB 987-80-7367-686-5
7. HAŠKOVÁ, Hana. *Fenomén bezdětnosti*. 1. vyd. Praha: Slon, 2009. ISNB 978-80-7419-020-9
8. KOPIČKOVÁ Božena., BUREŠOVÁ, Jana., LENDEROVÁ, Milena., MAUR, Eduard. *Žena v Českých zemích os středověku do 20. století*. Praha: Lidové noviny, 2009. ISNB 978-80-7106-988-1
9. KOSVEN, Mark. Osipovič. *Matriarchát*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1952. ISNB 80-903228-4-0
10. KOLEKTIV AUTORŮ. *Guinnessova encyklopedie*. Praha: Mladá léta, 1992. ISNB 80-06-00518-4

11. LIPOVETSKY, Gilles. *Třetí žena: neměnnost a proměny ženství*. Praha: Prostor, 2000. ISNB 80-7260-030-3
12. MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISNB 80-7178-624-1
13. MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Praha: Slon, 2008. ISNB 978-80-86429-87-8
14. MOŽNÝ, Ivo. *Moderní rodina mýty a společnost*. 1. vyd. Brno: Blok, 1990. ISNB 80-7029-018-8
15. OAKLEYOVÁ, Ann. *Pohlaví, gender, společnost*. Praha: Portál, 2000. ISNB 80-7178-403-6

INTERNETOVÉ ODKAZY

16. TOMÁŠEK, M. Singles. *Listy* [online]. [cit. 2014-11-14]. Dostupné z: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=054&clanek=040504>
17. HAŠKOVÁ, H. Fenomén bezdětnosti v kontextu sociálních změn v české společnosti. *Sociologický ústav Akademie věd ČR, v.v.i* [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/projekt/fenomen-bezdetnosti-v-kontextu-socialnich-zmen-v-ceske-spolecnosti>
18. HOLÝ, D. Proč ženy berou méně. *Statistika&My – měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2014/06/proc-zeny-berou-mene/>
19. Postavení žen ve středověku a raném novověku. *Středověk* [online]. [cit. 2014-12-09]. Dostupné z: <http://www.e-stredovek.cz/view.php?cisloclanku=2009020001>
20. Analýza problematiky rovných příležitostí na trhu práce. *Škola manažerského rozvoje Vzdělávejte se s námi pro svou budoucnost* [online]. [cit. 2014-12-09]. Dostupné z: <http://www.smrov.cz/wysiwyg/Analyza%200108.pdf>
21. BENEŠOVSKÁ, J. Singles: Opravdu chtějí být sami?. *StudentPoint* [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.studentpoint.cz/162-psychologie/2000-singles-opravdu-chteji-byt-sami/#.VI3aM6MtA1I>
22. POSPÍCHALOVÁ, B. Fenomén singles v ČR. *Vyplnto.cz - řešení pro Váš internetový průzkum* [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/fenomen-singles-v-cr/>

23. MLČOCH, Z. Singles, jak vzniká fenomén singles, charakteristika a vlastnosti osamělých lidí. *MUDr. Zbyněk Mlčoch* [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.zbynekmlcch.cz/informace/vztahy/vztahy/singles-jak-vznika-fenomen-singles-charakteristika-a-vlastnosti-osamelych-lidi>MUDr. Zbyněk Mlčoch

24. RADIMSKÁ, R. Singles - nový životní styl a jeho genderová specifika v České republice. *Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.* [online]. [cit. 2014-12-14]. Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/publikace/singles-novy-zivotni-styl-jeho-genderova-specifika-v-ceske-republice>

Jmenuji se Irena, je mi 29 let. Vystudovala jsem vyšší odbornou školu se zaměřením na cestovní ruch. Nyní pracuji jako operátor v gumárenském průmyslu.

Měla jsem hezké dětství, dvě mladší sestry, rodiče se nám věnovali a řekla bych, že nám dali v rámci možností, co mohli. Naši rodinu dost zasáhla nemoc nejmladší sestry. Měla bezlepkovou dietu a silné alergické reakce na jídla s obsahem lepku. Celá rodina se tomu musela podřídít stravováním. Musím říct, že jsem ta jídla nesnášela. Mamka se o ní starala 24 hodin denně a do práce šla až když bylo sestře patnáct let. Mělo to za následek, že na ní byla mamka hodně fixovaná. Tím, že jsem byla nejstarší, jsem si musela hodně věcí vybojovat a sestry to pak měly oproti mně celkem zadarmo, ale nijak mi to nevadilo. Přesto, že jsme byly tři, podporovali nás rodiče velmi dlouhou dobu, protože jsme všechny studovaly.

Nejvíce mě ovlivnila moje kamarádka Veronika na střední škole. Vyrostla v úplně odlišném rodinném prostředí než já. Také má dva sourozence, ale její rodiče neměli moc peněz. Neviděla svět v růžových barvách, ale takový, jaký opravdu je. Vůbec si se mnou nebrala servítky a to mě často vyvedlo z míry. Byla velice přímá a upřímná, to jsem se naučila od ní a vždycky jí za to budu vděčná. Jsem ráda, že mi otevřela oči. Dnes si cením upřímnosti, když někdo říká, co si myslí. Takových lidí není moc.

Mé představy v mých dvaceti letech a dnes se velmi liší. Myslela jsem si, že ve třiceti budu vdaná a chtěla jsem mít dítě. Nenapadlo mě, že budu ještě studovat. Měla jsem sedmiletý vztah, měla jsem pocit, že on bude ten pravý. Nevyšlo to. Nyní jsem rok a půl sama. Dnes je mi téměř třicet, nemám přítele, nikoho nehledám a vdávat se nechci. O dětech zatím nepřemýšlím. Dnes je mojí prioritou vzdělání a cestování. Studium zaplňuje hodně mého času a zároveň mě baví. Ráda získávám informace, poznávám nové lidi a jezdím do ciziny, kde se snažím vidět nejenom památky, ale také poznat kulturu a historii. Jsem ráda, že se mé představy před deseti lety nevyplnily. Tak, jak je to teď, mi vyhovuje. Jak se utváří osobnost člověka, tak se také mění jeho priority. Ještě chci projet hodně zemí a získat mnoho informací.

Samostatnost je pro mě velmi důležitá. Jsem ráda, že vše co potřebuji, si zařídím sama, maximálně někoho poprosím o pomoc, ale jen pokud je to nezbytné. Nemám partnera a v současné době ani mít nechci. Je mi jasné, že na založení rodiny mám maximálně pět let, ale neřeším to. Pokud najdu nějakého vhodného muže pro tak důležitý krok, potom budu ráda, když budeme mít dítě. Když by se stalo, že nikoho takového nepotkám, nebude mi to vadit. Rodina je krásná věc, ale mít dítě jenom abych ho měla, pro mě nemá smysl. Dítě by mělo dle mého názoru přijít do fungující rodiny, kde se na něj oba partneři těší a mají dostatečné zázemí.

Myslím, že každý má jiný smysl života a je to tak správně. Ne každá žena může mít děti a ne každá žena chce mít děti. Tyto ženy si najdou svůj smysl života. Určitě je krásné mít dítě, ale podřídit tomu absolutně vše, není dle mého názoru vhodné. Žena by měla myslet i na sebe, ne jenom děti, muž, domácnost, práce. V současné době není smyslem mého života dítě, ne proto, že žádné nemám, ale také proto, že si dokážu představit život bez dětí a je dost věcí, kterými se dá život smysluplně naplnit.

Nejsem si jistá, jestli jsou kolem mě neustále stejné typy mužů nebo se Ti ostatní někde schovávají, ale můj názor na dnešní muže, alespoň v mé věkové kategorii není pozitivní. Polovina mých známých, jsou mamánci, kterým se nechce stěhovat pryč od maminek - ony se přece o vše postarají. Každý z dnešních mužů má nějakou negativní vlastnost, to mají samozřejmě i ženy, ale problém nastává, když to překročí míru únosnosti nebo se těchto negativních vlastností sejde víc najednou. Dnešní muži jsou nezodpovědní, nespolehliví. Kamarádi, alkohol a zábava jsou jim přednější než cokoliv jiného. Ale co je opravdovým problémem dnešní doby je nevěra. Dnešní muži snad nedokáží žít monogamně. Není okolo mě snad jediný muž, který je své partnerce stoprocentně věrný, současně poukazují také na nevěru žen, abych neosočovala pouze muže.

Abych to shrnula - můj názor na muže - ve většině případů jsou to sebestřední, ješitní chlapi, kteří se rádi baví, ale neradi na sebe berou zodpovědnost. Věrnost není slovo, které by pro ně mělo nějaký význam. Žijí dneškem, nad zítřkem nepřemýšlí, podle toho se také chovají - bezohledně.

Nepracuji na žádné vysoké pozici, ale moje práce mě baví a jsem tam spokojená. Nejsem kariérista, ale ani bych nebyla schopná vše podřídit vztahu. Je pravda, že se ráda věnuji činnostem, které mě naplňují, ať už je to škola, cvičení nebo čas, ve kterém mám skutečně prostor jen pro sebe. U této otázky je to vyrovnané. V současné době nemám vztah, takže se věnuji výhradně sobě a jsem spokojená, ale pokud bych ho měla, věnovala bych se sobě, ale i partnerovi. Jinak si myslím, že je důležité, aby partneři měli dostatečný prostor sami pro sebe. Svě vlastní zájmy, koníčky a přátele, kterým se budou věnovat.

Mé plány do budoucna - ráda bych dodělala dálkové studium na vysoké škole. Pokud se mi to podaří, najdu si určitě nějaké jiné naplnění času. Vzdělání je pro mě velmi důležité a ne jen vzdělání, hlavní je přísun informací, aby nebyl mozek v nečinnosti. Ráda bych se zdokonalila v němčině, určitě chci více času věnovat cvičení, které mě baví a zároveň naplňuje.

V jakém dnes žijeme světě.... Toto je těžká otázka. Záleží, z jakého pohledu se na svět díváme a na co konkrétně. Na jedné straně je chudoba a bída, na druhé nepřeborné možnosti, mnoho peněz a přehnaná okázalost. Takto bych mohla jmenovat mnoho příkladů. Pokud to vezmu pouze ze svého pohledu. Pak já jsem spokojená a nemohu si na nic stěžovat, co se mého života týká, ale ti méně šťastní na tuto otázku budou mít jiné názory.

Jsem ráda, že žiji v této době. Pokud tuto dobu srovnám s minulostí, mám nepřehledné možnosti. Mohu se sama rozhodovat, nejsem na nikom závislá, mohu dělat, co uznám za vhodné. Je pravda, že každá doba má svá pozitiva i negativa. Za několik let, budeme dál a ženy budou mít určitě ještě mnohem lepší místo ve společnosti, ale mně to takto vyhovuje. Jsem spokojená. Jen mě občas mrzí, že někteří lidé, mívají ještě stále "maloměšťácké" názory. Ještě stále převládá ve společnosti názor, že smyslem života ženy je vdát se a mít děti. S tím já nesouhlasím a pevně věřím, že se to časem změní. Žena má právo rozhodnout se, čím naplní svůj život a nikdo nemá právo ji soudit.

Jmenuji se Elena, je mi 35 let. Vystudovala jsem gymnázium a nyní pracuji jako stevardka pro americkou lodní společnost.

Na dětství mám spoustu pěkných vzpomínek. Bydleli jsme skoro na konci města, měli jsme velikou zahradu a náš dům se podobal zámečku. Taky mně kamarádi říkali „zámecká paní“. V prvním poschodí bydlela teta se strejdou a sestřenicí a bratranec. My jsme bydleli dole s mamkou, tátou, ségrou a babičkou. Náš barák byl věčně plný lidí a zvířat. Bylo to fajn. Vzpomínám si na psa Mikiho, toho jsem měla moc ráda, pamatuju si na svého kamaráda Leoše a na to jak jsme chodili k jeho babičce. Ta byla moc hodná ... Co se mojí rodiny týká, tak to si toho zas tolik nepamatuju. Jen mně uvázly v hlavě věčný hádky, bouchání dveří, a to, že jsem se bála spát ve tmě. Protože jsem trávila hodně času s babičkou, tak jsem postrádala rodičovskou autoritu. Neexistovaly žádný rodičovský projevy lásky,

žádný pohazení, žádná pusa, prostě nic. Myslím, že díky tomuhle způsobu života se ze mě stal takový samorost, co neví, jak se správně a konvenčně chovat.

V životě mě ovlivnila spousta lidí. To by byl dlouhý seznam. Některý se v mém životě mihli, nějakým způsobem mě posunuli dál a pak zase zmizeli. Pak mám lidi „stálíce“, se kterými se stýkám dodnes, obdivuju a respektuju je z různých důvodů. Každopádně to není jen jeden člověk.

Vždycky jsem snila o tom, že budu mít vzorného manžela, kupu dětí, svůj domeček se zahradou, dvakrát ročně dovolená, prostě šťastná rodinka, úplná klasika ... taková reklama na Vitanu. No nevím, kde se stala chyba. Domeček mám, ten pomalu rekonstruuju, ale to je tak z mých představ všechno. Samozřejmě jsem poznala dost mužů úměrně svému věku a díky tomu, že pracuju na zaoceánské lodi, kde pracují mladý lidi různých národností, jsem měla možnost navázat vztahy i s cizincema. Nefungovalo to. Myslím si, že spojení dvou kultur je prostě problematický. Poslední vztah trval tři roky. Jeho konec mě hodně zasáhl. Teď jsem tři roky sama. Nouze o nabídky není, ale nějak nemůžu najít toho pravýho. Buď jako člověk nestojí za moc, nebo ten, co by se mi líbil je zadanej. Je to fakt těžký. Zrovna teďka mi přijde, že jsou to samý metrosexuálové, co chtějí machrovat, nebo chlapi bez ambicí. Tím, že jsem za poslední rok zkusila i nějaký internetový seznamky, tak mám pocit, že všichni hrozně sportujou, vydělávaj hodně peněz, jsou vtípní a inteligentní a borci v posteli, ale pak, když přijde na lámání chleba, tak je to jenom to, co by chtěli být a realita je někde jinde. Moc se mi nedaří najít společnou řeč... Ale to je taky ovlivněný tím, že jsem dlouho sama a rozchodem, z kterého jsem se dostávala skoro dva roky. Kolem sebe vidím, že manželé a druzi mých kamarádek a příbuzných jsou galantní, nebojí se vyjadřovat svoje city a těch holek si váží. Ale to je spíš těma ženskėjma, který jsou daleko víc samostatnější, dbaj o sebe, mají svoje koníčky a kariéru. Pro chlapi je to prostě atraktivní. Co se mě týká, já bych byla moc ráda, kdybych měla nějaký pevný vztah. Ráda bych měla někoho vedle sebe, ale radši volím kariéru, než být s někým jenom proto, abych nebyla sama.

Momentálně mě naplňuje moje práce. Pracovat pro americkou firmu je vlastně strašná výhoda. Radši povýší průměrnou ženu, než nadprůměrného muže, aby náhodou nebyli nařčený z diskriminace. Tím, že dělám, co dělám a kde dělám, mám pocit, že ženy vládnu světu, ať už z pozic vedlejších, či hlavních. Kdybych žila v Čechách, určitě bych to cítila jinak. I za nejvýznamnějšími muži stojí ženy. Většina marketingových kampaní, reklam, filmů, časopisů je zaměřená na ženskou část. Ženy mají manažerské pozice, organizační schopnosti a líp vypadají. Mám hodně kamarádek, který mají děti, práci, koníčky a společenský postavení. Myslím, že čtyřicetiletá žena dnes a čtyřicetiletá žena před dvaceti lety, se nedá srovnat. Dneska je čtyřicetiletá žena potencionální matka, před dvaceti lety to byla potencionální babička. Já jsem hrozně ráda, že jsem měla možnost žít v různých zemích a setkat se s lidma z celého světa. Ono je něco jinýho být ženou v Čechách, Itálii, USA, Jižní Americe, nebo v Egyptě, Izraeli, Řecku, Turecku, nebo na Filipínách. Mně přijde, že „civilizovaný ženy“ si nechtějí řídit život podle toho, co zrovna frčí a maj pocit, že nic není problém a chtěj cestovat, mít milence, nějaký vzru-

šení...hlavně se nenudit a žít stejně jako v amerických sitcomech. Přijde mi to hrozně pokrytecký, protože lidi by se měli navzájem respektovat a měli by udržovat tradice, mít hodnoty. Kolikrát mi přišlo, že hodně holek, který měly nějakou aférku, si to hrozně přibarvovaly a lhaly samy sobě, jak je to úžasný. A díky nějakým zvráceným iluzím za sebou pálily všechno, co měly. Měla jsem kamarádku, která měla přítele, kterej jí miloval a koupil pro ně byt. Jenže ona pak jeden večer koukla na Hříšný tanec, dostala pocit, že ten její je nudnej a že ona má na víc, na něco, co jednou bude předlohou na Hříšnej tanec číslo 15 a s tím klukem se rozešla. Samozřejmě, že si po nějakým čase uvědomila, že udělala blbost, ale to ten kluk už byl úplně někde jinde. Filipínka by tohle třeba neudělala.

Když jsem byla v Izraeli, tak mě úplně šokovalo, jak si tam váží ženy-matky. Žena je ta, co dává život, ta co rozhoduje a ta co má poslední slovo. Izraelci mluví s despektem o celým světě, ale na ženu by nikdy nenechali dopustit. To ale není otázka údělu ženy 21. století, ale otázka víry. Každopádně jsem moc ráda, že jsem ženou 21. století. Nemusím řešit, jestli můžu volit, nebo jít studovat. Ani jedno se mi teda nepovedlo, ale mám radost, že ta možnost tu je.

Jmenuji se Lenka, je mi 26 let. Vystudovala jsem střední zdravotní školu a pracuju v nemocnici na interním ženském oddělní - lůžkové části.

Na dětství si vzpomínám mlhavě, spíš se mně ani moc vzpomínat nechce. Hádky, věčně ubřečená mamka, taťka, který byl přísný a když nebylo nachystaných pár věcí, na kterých lpěl, to byl denní tisk, jídlo a dálkový ovládání na televizi, tak bylo zle. Choval se k mamce despoticky. Občas proběhla nějaká ta facka. Měla jsem z něj velký respekt. Vždycky strašně vyváděl kvůli učení a mým známkám. Byla jsem poměrně samostatná. Mamka říkala, že se o mě a školu nemusela skoro starat. Všechno učení, domácí úkoly jsem si připravovala sama., bez řečí. Podle mého jsem se neučila špatně, ale když jsem dostala třeba trojku, už bylo doma rušno. Když mně bylo 13 let, naši se rozvedli. Mám o devět let mladší sestru. Čím víc jsme dospívaly, tím napjatější vztahy mezi námi byly. Scházelo mně soukromí.

Náš byt je docela obyčejný. Spíš se dá říct na dnešní dobu lehce podprůměrný. Kolikrát jsem se styděla si pozvat kamarády domů. Vnímala jsem, že naše bydlení není takový, jako byty, nebo domy mých kamarádů. Docela citelně jsem vnímala, že sestra měla podstatně jednodušší dětství, než jsem měla já. Všechno, co mně bylo zapovězeno a co jsem měla do určitého věku zakázaný, jí bylo promíjeno. Neměla tak důslednou výchovu. Myslím, že to bylo zapříčiněno tím rozvodem. Naštěstí se naše vztahy urovnaly. Dneska jsem samozřejmě ráda, že ji mám. Taky jsem s odstupem času pochopila, že mamka to neměla v životě jednoduchý. Já dnes bydlím na ubytovně, mám své soukromí, byt jsem si zařídila podle svých představ a jsem spokojená.

Z tatky jsem vždycky měla respekt a do dneška s ním vycházím dobře, ale uvědomuju si až teď, že není všechno, co řekne svatý a občas nedokážu pochopit jeho chování. Je dost racionální člověk, tak mě překvapuje a nechápu jeho občasné iracionální jednání. Hodně pěkný vztah mám s jeho mamkou, mojí babičkou. Ta na mě má vliv dodnes.

Nikdy jsem nepřemýšlela, jak bych vlastně chtěla žít v budoucnu a jak bych si představovala svůj život. Jediný, co mě napadá je, že jsem nikdy nechtěla dopadnout jako moje mamka. Nepřemýšlím nad dětmi, nad vztahy. Měla jsem jeden vztah, kterej trval skoro čtyři roky. To byly pořád samý rozchody a schody...když to bylo už po padesátý, tak nás to přestalo oba bavit... Jsem dost žárlivá, to si musím přiznat .... Teď mám klid. Před rokem jsem si pořídila pejska. Takového mazlíka. Můžu říct, že se o něj starám, jako by to bylo moje dítě. Takže nějaký myšlenky na vlastní děti rozhodně nemám. Vztahu se nebráním. Nějaký nabídky jsou, nijak to nehrotím ... V dnešní době asi s určitostí můžu říct, že dítě nechci, ale fakt nevím, co bude za dalších pár let. Zrovna teď veškerou lásku, péči a starostlivost vkládám do pejska a ten mi ji oplácí. Navíc si říkám, že mám ještě čas. Dá se říct, že žiju dneškem, co bude zítra, to se nechám překvapit. Mám ráda společnost, kámošky, muziku, prostně si to užívám ...Jediný, co mám ještě v plánu, si dodělat školu, abych byla diplomovaná sestra. V práci dělám stejně všechno, akorát, že já za to dostávám podstatně míň peněz, než moje kolegyně.

Vyhovuje mně dnešní doba, dnešní životní styl. Nedokážu si představit dobu, v jaký žily moji rodiče a prarodiče. Vždycky, když mně mamka říká, že jezdili třeba 10km na zábavu na kole, tak se musím smát. Ráda cestuju, ráda se bavím, co potřebuju, to si koupím, nijak nestrádám. Dopřávám si téměř všechno,co chci. Baví mě, že se můžu kdykoliv „připojit“ na kamarády díky internetu a mobilu. Je fajn, že je dnes všechno dostupný. Veškerý informace, filmy, muzika.... Stačí jen si zapnout počítač, nebo si konkrétní informace vyhledat na telefonu. Je to prostě bezva.

S klukama nemám problém. Vždycky jsem měla spíš víc kamarádů, než kamarádek. Nějak jsem si s nima víc rozuměla. Občas si říkám a nechápu, když ty lidi tak pozoruju, jak může mít celkem pohodovej kluk vedle sebe takovou slepici. Ale to je jejich boj. Jak jsem ale už řekla, teď nikoho cíleně nehledám, ale všechno může být nakonec úplně jinak.

Nejsem přesvědčená o tom, že v dnešní době by bylo nezbytně nutný vyplnit život dětma a starostma o rodinu. V práci, v rodině, potkávám ženy a jsou sami, nemají děti ani chlapa a nepřipadá mně, že by si kvůli tomu nějak lámali hlavu, nebo by se trápily a přemýšlely, co si počnou se svým životem. Je to každého volba, a jestli jim to takhle vyhovuje, já to respektuju. Rozhodně se nechovají jako nějaký starý zapšklý tetky, který by se trápily, nad svým nespravedlivým osudem.

Dnešní svět vnímám jako úžasnou dobu, kdy je skoro všechno možný. Musím říct, že se nad tímhle tématem nějak zvlášť nezamýšlím. Beru to jako jasnou věc, nemám s čím porovnávat. Jsem ráda, že v týchle době žiju a že můžu využívat veškerých výhod, které tahle doba přináší.

Jmenuju se Jana a je mně 40 let. Jsem vyučená prodavačka. Ve svých 37 letech jsem si dodělala maturitu a nyní navštěvuju VŠ. V současné době pracuju jako operátor u jedné telefonní společnosti.

Na dětství si moc nepamatuju. Někdo si dokáže z dětství vybavit spoustu věcí a zážitků. Taky si pamatuju nějaké pěkné chvíle, ale nevím čím to je, většinou si ze vztahů obecně pamatuju to horší. Já si vybavuju, že maminka byla věčně uhoněná a nervózní. Hodně pracovala, aby si vydělala nějakou tu korunu. Tatínek jí dal 600,- a starej se... Bylo to dost nešťastný manželství, nebo spíš omyl. Nikdy se nerozvedli, i když si tatínek našel jinou ženu. Pamatuju si z dětství hádky, pláč, občas nějakou strkáníci. Jednou, to jsem si hrála v létě na dvoře, vyběhl tatínek z domu a byl od krve. S maminkou se pohádali a ta po něm hodila zrcadlo. Od té doby s námi nebydlel. Bydlel na zahradě v malým zděným domečku. Snažili se spolu komunikovat, ale moc jim to nešlo. Mám o pět let starší sestru. Tatínek se o

naši výchovu nějak zvlášť nestaral, když ale bylo ve škole nejhůř, vždycky zasáhnul. S odstupem času vidím situaci trochu jinak, ale v dětství pro mě byl největší guru on. Asi proto, že nás tloukl jen zcela ve výjimečných případech... tak nějak ve mně podporoval kluka, což se mi líbilo, protože já jsem vždycky chtěla být kluk a dalo se s ním mluvit skoro o všem. Byl strašně sečtější, pracovitější, šikovnější a chytřejší. Veškeré ostatní domácí tresty obstarávala maminka. A že jich bylo... Byli jsme bití jako žito. Dneska, když má člověk rozum, se jejímu chování nediví, prostě toho na ni bylo hodně. Hodně práce, dvě zlobivé holky, trápení.... Vánoce jsme ale vždycky měly bohatý. Vždycky jsme pod stromčkem našly nějakou pěknou, velkou dárek. Aspoň jeden. Maminka byla vlastně celý život nešťastná a občas nám vyčetla něco, za co jsme jako děti vůbec nemohly a hlavně jsme její obvinění nechápaly. Měla tatínka pořád ráda a do dnes, i když tatínek už umřel, mu nedokázala odpustit, že jí zkažil život. Určitě se na nás se sestrou odrazilo jejich nevydařený manželství. Nebyly jsme děti ulice. Když pomínu tu rodinnou nepohodu, žily jsme jako každé druhé. Chodily jsme do kroužků, do hudebky, učily jsme se průměrně, myslím, že jsem byla v kolektivu poměrně oblíbená, ale určitě se na nás ta atmosféra podepsala. Tatínek měl přirozenou autoritu, z maminky jsme měly strach. Musím říct, že maminka neměla dětství růžové, její táta byl despota a tyran.

Už jako náctiletá jsem si říkala, že jednou budu mít dítě a budu svobodná matka. Vůbec nevím, jak mě to tenkrát napadlo, ale nějak jsem s chlapem ve svém budoucím životě nepočítala. Asi proto, že ty první lásky, který byly tak veliký a který mě tak moc zklamali, mě nějak otevřeli oči, že oni ty chlapy asi nebudou za moc stát. Tehdy, kdy mě ta myšlenka napadla, byla ještě doba, kdy být samozivitelka byla ostuda. Naštěstí se poměry změnily, ale můj postoj k mužům ne. Vlastně by jsem si dneska mohla pořídit dítě a nikdo by se nad tím nepozastavil. Doba se strašně změnila. Dnes se totiž nepozastavuje nikdo nad ničím. Dnes je možný úplně všechno. Samozřejmě, že je to příjemný, že na mě nikdo nekouká jako na „starou pannu“, protože jsem ve svém věku bez chlapa a dětí ... myslím, že na tom asi nic měnit nebudu. Ženy jsou v dnešní době samostatné, finančně nezávislé, ale tak si říkám, jestli té nezávislosti a svobody není někdy moc. Nebo spíš si lidé neuvědomují, nebo neznají správnou definici slova svoboda a chovají se jako hovada. Pozice dnešní ženy ve společnosti je oproti minulosti někde úplně jinde, což je úžasný, ale dnešní společnost je bohužel taky někde jinde a fakt to není výsluní. Lidé ztratili spoustu kvalitních vlastností, který mně v dnešní době na lidech tolik chybí.

Co se vztahu k mužům týká, velmi mě ovlivnilo moje dětství a sestry první a asi poslední manželství. Sestry manžel byl inteligentní člověk, ale jakmile poznal, že nemá v ségře rovnocenného partnera, nastal psychické a pak i fyzické teror. Ségra je totiž strašně hodnej člověk... Poprvé ji fyzicky napadl, když čekala první dceru. Vůbec jsem nechápala, jak někdo může vztáhnout ruku na těhotnou ženu. Když jsem ji viděla zmodřenou a v roztrhaný košili, nakázala jsem jí, ať se okamžitě vrátí domů. Neudělala to a to byl začátek konce jejich manželství, který trvalo dlouhých 15 let.

Taky jsem poměrně dlouho, skoro devět let, žila ve společné domácnosti s partnerem. Skončilo to. Myslím, že jsme se potkali moc brzy. Byl mladší a v době, kdy jsem si začala uvědomovat, že je čas neúprosnej, se naše životní představy začaly rozcházet. Asi by to stejně nefungovalo. Dnes jsme výborný přátelé. Je to jeden z mála chlapů, o kterým můžu říct, že stál a stojí za to. Hodně na sobě zapracoval. Od té doby jsem sama, připadám si asi ne úplně šťastná, ale spokojená a vyrovnaná a to je pro mě hrozně důležitý. Jsem sama už tak dlouho, že si neumím představit, že bych měla dělat věci, který ženský běžně dělají.... Prostě se starat o „velký dítě“, tím myslím samozřejmě chlapa. Už to dělat nechci. Napadla mě i varianta: společný výlety, večere, sem tam nějaký společný víkend..... Nevím, to bych se musela hodně zamilovat, ale není do koho. Vše, co se mně nabízí, jsou jenom epizody, nebo zadaný chlapi....nic, co by mě lákalo.

S tím, že nemám děti, jsem se smířila. Prostě jsem to vzala jako fakt. Doufám, že toho jednou nebudu litovat a brečet, že jsem si ho někde s někým neudělala tak, jak jsem si to představovala v mládí.. Časem jsem došla k názoru, že každé dítě má právo na celou rodinu a já jsem naštěstí návaly mateřských pudů nikdy netrpěla, i když si myslím, že narození dítěte je opravdu dar z nebes. I přes to si myslím, že člověk může v životě najít jiný smysl života, než jsou děti. Jen si najít tu správnou parketu. Může třeba budovat i tu kariéru. Dneska se dá dělat věci....

Mně otázka kariéry nikdy nijak netrápila. I když dnes mají ženy tu možnost a je úplně normální na sobě pracovat a budovat kariéru. Já nejsem ambiciózní ani výjimečně chytrá na to, abych se drala někam do popředí, šéfovala mužům a dokazovala všem, že na to mám.

A v jakém dnes žijeme světě? Ať se to někomu líbí, nebo ne, já jsem přesvědčená, že žijeme stále ve světě mužským, ale v mých očích začínají být muži postradatelný čím dál tím víc. Jsem ráda, že žiju v dnešní době. Když si ale vzpomenu na mládí... tenkrát by si na mě pro to, jak dnes žiju, ukazovali prstem, nebo by si aspoň říkaly, že jsem fakt nějaká divná ... I když je vlastně pravda, že „starostlivý lidi“ si o mě myslí, že jsem lesba. Občas se najde nějaký ten zvědavce, kterej se zeptá: „No a co vlastně ta Jana...? Má někoho...?“ je jim prostě divný, že nepotřebuju nějakýho toho chlapáka ... No, nikdy neříkej nikdy ...

Jmenuji se Petra a je mi 39 let. Vystudovala jsem čtyřleté odborné učiliště obchodní. Nyní pracuji jako krupíérka v kasinu na Rozvadově.

Mé dětství bylo díky babičce a dědovi z mamčiny strany krásné a dodnes na to vzpomínám s úsměvem na rtech a zvláštním pocitem melancholie v sobě. Do mých čtyř let mi nahradili rodiče a pak jsem u nich trávila veškeré prázdniny a skoro všechny víkendy. Nevzpomínám si, že bych někdy protestovala, ba naopak. Pro mě to byl ráj na zemi a to platilo vždycky, i mé dospělosti, i když návštěvy nebyly tak časté. Oba tito lidé mi hodně dali a já nikdy nepřestanu děkovat za to, že mi byli posláni do života. S mamkou jsem vždycky měla pěkný vztah, byla jako moje kamarádka. Všechno

jsme si říkaly, všechno o mně věděla. To trvá do dnes. Otec byl cholerik. Vždy mně velmi vadilo, jak se k mamce chová. Byl nesmírně náladový, hádavý, ve všem musel mít pravdu a vždy měl poslední slovo. Myslím, že jsem k němu neměla takový vztah, jaký by asi měl být. Nemohla jsem mu odpustit, jeho hrubé chování k mamce. Když ale umřel, trochu mě vyvedlo z míry, jak moc mě to zasáhlo.

Pěkné období jsem také zažila, co by náctiletá. Na tyto doby moc ráda vzpomínám. Jezdila jsem k babičce a dědovi a nedaleko bydlely i moje kamarádky. Toto přátelství trvá do dnes. Užívali jsme si života, jako spousta jiných mladých lidí. Byla to nádherná doba. Zrovna nedávno jsme si povídaly o tom, jaké to bylo úžasné období. Často vzpomínáme... Při té příležitosti, jsem se také dozvěděla, že jsem prý prohlašovala, že žádné děti mít nechci. Na tyhle slova si skutečně nevzpomínám. Jestli jsem to opravdu kdy tvrdila, tak se bohužel tato slova naplnila. Dneska to cítím jinak .

Žena, podle mého názoru je stvořena pro muže, řekla bych, jako taková jeho „prodloužená paže“. Aby mu mohla pomáhat, starala se o něj, byla mu oporou, dala mu děti, ale zároveň byla jeho rovnocenným partnerem. Aby toto všechno zvládla, byla jí dána do vínku síla a tím nemyslím sílu fyzickou. K tomu všemu si za všechna ta tisíciletí vydobyla, velmi jemnou formou u mužů respekt a uznání. Takhle to vidím a tak jsem to chtěla praktikovat i ve vztahu, který pro mě byl, jak se stále domnívám tím nejzákladnějším, osudovým, prostě tím, na který jsem čekala tak dlouho a byla jsem v něm velmi šťastná. Nejsem si zcela jistá, zda jsem všem slovům, které tady zazněly o poslání ženy, v našem vztahu dostala, i když jsem se o to snažila, ale skutečnost je taková, že vztah skončil a mně se zhroutil svět. Jsou to již tři roky a já stále nejsem schopna se s touto situací zcela vyrovnat. Pravdou je, že díky rozchodu jsem si uvědomila spoustu věcí, které bych neměla možnost prožít, kdyby vztah dále trval. Když je člověk spokojený, tak si neuvědomuje své štěstí, všechno bere jako samozřejmost a nenapadne ho, že všechno se může mávnutím ruky změnit. Jsem za tuhle zkušenost vděčná, i když to stále nesmírně bolí. Ráda bych navázala nějaký nový vztah, ale vždy nakonec zjistím, že ještě nejsem připravená a že jsem byla nejvíc spokojená s tím, co je již minulostí. Velmi bych si přála opět nějaký láskyplný vztah, ale nakonec vždy dojdou k závěru, že mužům nevěřím a vlastně jsem na ně svým způsobem našťvaná. Můj bývalý přítel splňoval veškeré mé ideály. Kdybych měla okomentovat, jací jsou dnešní muži, je pravda, že muži dnešní doby lehce zlenivěli. Je stále více mužů, kteří se nechají ženou dobývat a je hloupé, že spousta žen na tuto hru dnešní doby přistoupila. Proto si nesmírně vážím mužů, kteří se drží tradičního vztahu k ženám, tím myslím, že oni dobývají, nosí kytky, aniž by něco provedli, že přidrží dveře, že pomáhají s nákupní taškou a pomohou do kabátu atd.

Dnešní dobu obdivuji pouze pro nesmírné pokroky v medicíně. Všeobecně se ale domnívám, že lidé zapomínají na přírodu, která tvoří velmi důležitou součást našeho bytí. Ničíme si svět kolem sebe, ničíme lidi kolem sebe svou hrabivostí, sobectvím, nepřejícností. Tím nechci říct, že bychom měli zpátky na stromy. Člověk má mít tolik, aby byl spokojený. Ani víc, ani míň. Já jsem svým způsobem staromódní člověk a to hlavně, co se rodiny týče. Dvou lidí, kteří se najdou, navzájem se dopl-

ňují a pomáhají. Když odezní největší zamilovanost a dojde k nějakým problémům, tak nehledají únik ven, ale řešení. Takže je to neohrozí, ale stmelí, protože si vytvořili v průběhu času velmi přirozeně další důležité aspekty, pro které spolu chtějí žít - „dokud nás smrt nerozdělí.“

Nedělám rozdíly v tom, jestli žije někdo singles, jestli někdo dává přednost kariéře, nebo naopak rodině. To není důležité. Není ani důležité, jestli má žena doma nebo v práci větší slovo nežli muž, nebo naopak. Všichni jsme jen lidé a měli bychom vědět, že nejdůležitější je trpělivost, že cesta člověka pochází ze spravedlnosti, že by se měl člověk vzdát hrabivosti, lhostejnosti a tvrdohlavosti, chápat smutek a trápení jako něco přirozeného a hledat neochvějné srdce. Nikdy nesejít z cesty víry. Za všechno máme být určitým způsobem vděční a nic nebrat jako samozřejmost. Myslím, že kdysi se lidé o souznění s přírodou trochu víc snažili a pokorně přijímali její dary. Dnešní doba tuto pokoru postrádá. Vše je uspěchané, nemáme čas na svoje rodiny a přátelé. Nejsem si jistá, jestli je zrovna tahle doba pro mě ta pravá. Samozřejmě jsem moderní žena a ráda využívám veškerého komfortu, který nám dnešní doba přináší, ale mám pocit, že spíše svým smýšlením a názory, které se drží tradice, se do dnešní doby nevázanosti a povrchnosti moc nehodím.

